Leto VI., štev. 12 Ljubljana, četrtek, 15. januarja 1925 Poštnina pavšalirana Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 25·— Din
za inozemstvo 40·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 4 in 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 14. januarja.

Vlada je danes ustavila izhajanje škofovega tednika «Domoljub». Tozadevni odlok je izdan na podlagi člena 138. ustave, ki daje ustavi pravico, da prepove časopise, ki izzivajo k mržnji do države kot celote in ki hujskajo k verskemu in plemenskemu razdoru.

K tej dalekosežni odločitvi upravne oblasti je treba izpregovoriti nekaj principijelnih besed. Smo pristaši kar največje tiskovne svobode nele, ker isto kot javno glasilo zahtevamo zase kot za vse druge, temveč tudi zato, ker se zavedamo, da je svobodni tisk bila ena največjih pridobitev modernega človeštva. Baš ker je s široko svobodo tiska nastala nova velesila, ki lahko človeški družbi neizmerno koristi, a tudi neizmerno škoduje, smo v našem listu neštetokrat poudarjali nujno potrebo tiskovnega zakona, ki bo sposoben na eni strani čuvati pridobitev tiskovne svobode, na drugi strani pa tudi varovati družbo, narod in državo pred **zlorabo** tiskovne svobode. Predvsem gospoloma Radiću in dr. Korošcu, ki sta skozi šest let posvečala vse svoje sile destruktivnemu političnemu delu, se imamo žal zahvaliti, da Jugoslavija še nima modernega tiskovnega zakona, ki bi točno opredelil pravice in dolžnosti časopisja.

Široka svoboda izraženi misli, pa naj bo tudi napačna in kriva, odprta pot pozitivni in negativni kritiki, pa naj bo še tako ostra! Zlasti v volilnem času imajo novine pravico, da so v napadu in obrambi brezobzirni. Borba stranke proti stranki in naj je še tako zaostrena, ne more dati povoda za omejitev tiska. A tudi najširši svoboda so postavljene meje. One se nahajajo tam, kjer zloraba svobode izpodkopava temelje svobode same. **Organizirani narod, zdrava država je edina trdna opora vseh svoboščin. Desorganiziraj ljudstvo, upropasti državo, pa boš mesto svobode kmalu dobil kaos anarhije ali pa verige tirranije.** Ruska revolucija leta 1917. je v svojih posledicah pokazala, kam vede zloraba svobode. Ruski narod še danes ječi pod boljševiško diktaturo, kjer se vsak izraz svobodnega mnenja nele v tisku, marveč tudi v besedi, kaznuje s strašnimi kaznimi.

Nikdo se pač danes ne bo mogel ogrevati, da bi se v moderni državi uveljavljala strahovita praksa klerikalne hierarhije, ki brani v svojem indeksu na naravnost nečuven način vsako svobodo besede in ki tudi svoje duhovnike do krvi preganja, če se drznejo imeti nele v cerkvenih, marveč tudi v prosvetnih stvareh samo nekoliko drugačno mnenje kot Vatikan in njegovi eksponenti. Država tudi ne more in ne sme slediti metodi politikujoče duhovščine, ki obsoja v *pekel in v večno pogubljenje* one, ki si upajo biti svobodnih nazorov, a ne le te, marveč tudi one, ki se upajo te nazore samo *čitati*.

Naša ustava je glede tiskovne svobode zelo širokogrudna. Ona je postavila le najnujnejše granice svobodi tiska, granice, ki na eni strani ščitijo narod in državo pred prevratnimi naskoki z besedo in črko, na drugi strani pa varujejo tudi samo svobodo tiska pred nemoralno in ponižujočo zlorabo. Taka trdna granica je izražena v čl. 138. ustave, ki pooblašča oblast, da onemogoči protidržavno gonjo ter versko in plemensko mržnjo.

V današnjem slučaju gre za uporabo zakona proti tedniku «Domoljub», ki se je s svojo vsebino in tendenco že zdavnaj sam izključil iz vrst poštenih in moralnih časopisov. «Domoljub» spada v kategorijo redno izhajajočih pamfletov, ki se loči od pornografske literature samo po predmetni strani. Le stranka, ki ne čuti v sebi nobene odgovornosti napram državi in narodu, le ljudje, ki se ne boje ne Boga in ne hudiča morejo izdajati tak list kot je bil «Domoljub».

Okoli «Domoljuba» so se zbirali najbrezvestnejši zaplotniki, katerih glavna sredstva so bila laž, obrekovanje, hujskanje vseh proti vsem. Mesto politične vzgoje je ta pobesneli list sistematično širil med Slovenci posurovelost ter po premišljenem načrtu hotema zastrupljal slovensko ljudstvo s protidržavnim duhom ter s plemensko in versko nestrpnostjo. «Domoljubu» je dalo pečat brezvestnega zaplotništva zlasti dejstvo, da je vse njegove lopovščine kril odgovorni urednik, ki je v ta namen zlorabljal poslansko imuniteto.

«Domoljub» je bil garja na slovenskem ljudstvu, «Domoljub» je bil njegov zapeljivec. Nacionalne interese je vsakokrat izdal, ko je bilo to v korist klerikalni stranki. Že v rajnki Avstriji je bilo časopisje v klerikalni tiskarni *podkupljeno* in podpirano od naših narodnih sovragov. *Ugotovljeno je, da so dobili klerikalni listi denar iz koruptnega reptilskega fonda dunajskega režima.* «Domoljub» je bil v početku svetovne vojne prodana duša, ki je kot eden glavnih avstrijskih vojnih hujskačev in priganjačev gnal deset in desettisoče slovenskih mož in slovenskih fantov v strelske jarke. «Domoljub» je napravil slovenskemu ljudstvu več škode kot vsi tatovi, požigalci in razbojniki, ki so kdaj v Sloveniji zagrešili kako hudodelstvo. Ti so napravili škodo le posameznim, «Domoljub» je ubijal in zastrupljal cel naš rod ter ga zavajal, da si izpodkopuje državo in temelj, na kateri sloni vsa njegova eksistenca. Na svetu ni lista, ki bi bil bolj nemoralen in brezvesten kot je bil «Domoljub». Če ga je sedaj zadela kazen za zločinsko zlorabo tiskovne svobode, naj si krivdo sam sebi pripiše. Sam se je postavil na sramotni oder.

Kandidatne liste so vložene

V VSEH 56 OKROŽJIH JE VLOŽENIH NAD 380 LIST. — SLOVENIJA IMA REKORD.

Beograd, 14. januarja. p. Danes popoldne od 16. do 21. je bila seja ministrskega sveta. Najprej je bil podpisan sklep o likvidaciji agrarnih uradov in agrarnih direkcij ter prenosu njihovih agend na velike župane, odnosno srezke poglavarje. Nato se je vršila razprava o notranji politiki. Vlada je dobila poročila iz vseh krajev naše države o vloženih kandidaturah ter ima popolno poročilo o potrjenih listah. Ostali del seje je bil posvečen razpravi o taktiki vlade v času volitev. Novinarji so se obrnili na razne ministre z vprašanjem, kaj bo z listami HRSS, ministri pa so odklonili vsak odgovor.

Po poročilih, katere je vlada dobila do nocoj, so bile vložene v naši državi nastopne kandidatske liste:

Okrožje Valjevo 7 list: davidovićevska, republikanska, zemljoradniška, komunistična, socialistična, samostojno demokratska, radikalska.

Okrožje Vranje 6 list: davidovićevska, zemljoradniška, republikanska, samostojno demokratska, dve radikalski.

Okrožje Kragujevac 8 list: dve radikalski, dve davidovićevski, samostojno demokratska, zemljoradniška, republikanska, delavska.

Krajinsko okrožje 5 list: davidovićevska, zemljoradniška, samostojno demokratska, radikalska, radikalni disidenti.

Okrožje Kruševac 6 list: Samostojno demokratska, davidovićevska, radikalska, zemljoradniška, nezavisni radikali, zemljoradniški savez.

Moravsko okrožje 10 list: radikalska, dve zemljoradniški, dve samostojno demokratski, delavska, neodvisno delavska, socialistična, davidovićevska.

Okrožje Niš 8 list: dve radikalski, samostojno demokratska, davidovićevska, republikanska, delavska, socialistična in zemljoradniška.

Okrožje Pirot 5 list: davidovićevska, dve radikalski, zemljoradniška, samostojno demokratska.

Okrožje Šabac 6 list: davidovićevska, republikanska, radikalska, zemljoradniška, grupa Mihajla Rankovića, samostojno demokratska.

Okrožje Požarevac 7 list: radikalska, samostojno demokratska, nezavisni radikali, davidovićevska, zemljoradniška, samostojna grupa, republikanska.

Rudniško okrožje 5 list: dve radikalski, davidovićevska, zemljoradniška, republikanska.

Okrožje Smederevo 6 list: radikalska, zemljoradniška, republikanska, samostojno demokratska, srbska, davidovićevci.

Timoško okrožje 6 list: davidovićevska zemljoradniška, dve radikalski, socialistična, republikanska.

Topliško okrožje 5 list: dve davidovićevski radikalska, zemljoradniška, republikanska.

Okrožje Užice 7 list: dve davidovićevski, radikalska, zemljoradniška, samostojno demokratska, republikanska, socialistična.

Okrožje Čačak 4 liste: radikalska, davidovićevska, samostojno demokratska, delavska.

Okrožje Belo polje 6 list: dve davidovićevski, Spaho, zemljoradniška, republikanska, socialistična.

Bitoljsko okrožje 11 list: radikalska, dve davidovićevi, dve samostojno demokratski, džemijet, muslimani Kenanzije, kiraidžije, dve srbski, zemljoradniška, republikanska.

Bregalniško okrožje 2 listi: radikalska, davidovićevska.

Okrožje Raška 4 liste: Narodni blok, džemijet, rad. disidenti, republikanska.

Okrožje Kosovo 4 liste: radikalska, samostojno demokratska, dve opozicionalni

Okrožje Kumanovo 6 list: zemljoradniška, davidovićevska, radikalska, delavci, samostojno demokratska, republikanska.

Okrožje Metohija 6 list: dve radikalski, samostojno demokratska, dve davidovićevi, džemijet.

Okrožje Ohrid 4 liste: Sam. dem., zemljoradniška, rad., david.

Okrožje Prizren 4 liste: republikanska, david., džemijetska, dve radikalski.

Okrožje Skoplje 6 list: Nar. blok, rad., rad. disidentska, džemijetska, david., neodvisno muslimanska.

Okrožje Tikveško 5 list: david., dem. mijet, neodvisni muslimani.

Okrožje Tikveško 5 list: david., dem. disidenti, dve radikalski, nezavisni muslimani.

Okrožje Banjaluka 6 list: rad., zem., Spaho, HRSS, srbska, neodvisni rad.

Okrožje Bihač 5 list: zem., rad., HRSS, Spaho, sam. dem.

Okrožje Mostar 6 list: rad., Spaho, HRSS, srbska, david., zem., radikalni disidenti, socialistična.

Okrožje Sarajevo 5 list: rad., težaška, Spaho, HRSS, muslimanska narodna organizacija.

Okrožje Travnik 7 list: rad., HRSS, zem., Spaho, sam. dem., rad. hrvatska pučka stranka.

Okrožje Tuzla 8 list: rad., HRSS, zem., zem. disidenti, socialistična, Spaho, Radićevi disidenti, hrvatsko pučka, Nar. blok.

Okrožje Požega 9 list: HRSS, pučka, pravaška, zem., socialistična, Lovreković, Nar. blok, hrvatsko dem.-republikanska, neodvisni radikali.

Okrožje Belovar - Križevci 6 list: davidovićevska, dve HRSS, pravaška, sam. dem., zem. savez.

Okrožje Varaždin 10 list: sam. dem., pravaška, david., pučka, tri zaključarske socialistična, zem., Lovreković.

Okrožje Virovitica 8 list: HRSS, zem., Nemci, pučka, david., pravaška, socialistična, Nar. blok.

Okrožje Zagreb 12 list: HRSS, neodvisna delavska, srbska, pravaška, david., zem., rad., hrvatsko - zemljoradniška pučka, sam. dem., socialistična, Lovreković.

Zagreb mesto 9 list: david., pravaška, Nar. blok, pučka, neodvisno delavska, HRSS, zaključarska, nar.-soc.

Okrožje Lika - Krbava 4 liste: HRSS, frankovci, Nar. blok, neodvisni radikali.

Okrožje modruško - reško 8 list: rad., david., pučka, sam. rep., pravaška, sam. dem., rad. disidenti, rad.

Okrožje Srem 10 list: HRSS, rad., socialistična, zem., srbska, pučka, nemška, sam. dem., david., Šurmin.

Okrožje Dubrovnik 8 list: HRSS, neodvisna delavska, pravaška, zem., Nar. blok dem. delavska, pučka, republikanska.

Okrožje Šibenik 7 list: HRSS, zem., Nar. blok, pučka, delavska, dr. Drinković, david.

Okrožje Črna gora 9 list: tri radikalske, zemlj., rep., david., sam. dem., federalistična, delavska.

Okrožje Bela Cerkev - Pančevo 4 liste: HRSS, zem., sam. dem., rad.

Okrožje Bečkerek 11 list: rad., david., zem., Nemci, sam. dem., rad. disidenti, socialisti, delavska, HRSS, rep., srbska, madžarska.

Okrožje Sombor 7 list: HRSS, vojvodinska pučka, nemška, zem., rad., madžarska, sam. dem.

Okrožje Subotica 8 list: Nar. blok, vojvodinsko pučka, nemška, dem. madžarska, soc., madžarska, Lovreković, bunjevačko-šokačka.

Okrožje Novi Sad ni poročila.

Okrožje Ljubljana 9 list.

Mesto Ljubljana 5 list.

Okrožje Maribor 14 list.

Kakor se vidi, se je pri sedanjih volitvah vložilo manj list kakor jih je bilo pri prejšnjih volitvah in tudi število strank je manjše.

Bačinić aretiran

V BEOGRADU NA ZAHTEVO SPLITSKEGA SODIŠČA. — VESELI PRIZORI NA KOLODVORU.

Beograd, 14. januarja. p. Sodišče v Beogradu je prejelo brzojavko od preiskovalnega sodnika v Splitu, da se takoj aretira Radićev poslanec Rude Bačinić in z eskorto dovede v Split. Ob 10. dopoldne je policijski uradnik Babić aretiral Bačinića v njegvem stanovanju v hotelu Petrograd in izvršil hišno preiskavo. Ob 2. popoldne je bil Bačinić odpeljan na kolodvor. Ko so Bačinića spravili v železniški vagon, je prišlo do smešnih prizorov. Znana bivša poslanca Gjoka Popović in Slavko Miletić sta prisostvovala proceduri v nekoliko »rabiatnem« razpoloženju ter sta naenkrat pričela pozivati publiko naj rosvobodi nedolžno Radićevo jagnje«. Gjoka Popović je imel bojevit govor, kateremu pa so se prisotni smejali ter se je na račun Popovića zbilo mnogo dovtipov. Burio smeha je izzvalo, ko je eden od spremljajočih orožnikov ironično rekel: »Tako lepo govorita, da se bodemo še vsi jokali« in mu je Bačinić odgovoril: »Nemoj brate!« Popović in Miletić sta se kmalu zgubila med množico, Bačinića pa so brez vsakega inicidenta spravili v vagon ter odpeljali proti Splitu.

Proti Radiću je pričela redna preiskava

ODREKEL SE JE PRITOŽBI RADI IMUNITETE. — ZADEVA NJEGOVIH POMAGAČEV PRED BANSKIM STOLOM.

Zagreb, 14. januarja, r. Včeraj proti večeru so se Stjepan Radić in tovariši pred preiskovalnim sodnikom posvetovali s svojim skupnim zagovornikom doktor Trumbićem zastran pritožbe proti oni točki senatovega sklepa, ki navaja, da je njihova poslanska imuniteta ugasnila z razpustom Narodne skupščine. Radić je namreč ob vročitvi senatovega sklepa prijavil pritožbo na banski stol, dočim so se je njegovi tovariši odrekli. Včeraj pa se je po posvetovanju z zagovornikom dr. Trumbićem tudi Radić odrekel slehernega pravnega leka proti sklepu senata, soglasno s svojimi tovariši.

Proti Radiću, ki je doslej v preiskavi odklanjal vsak odgovor z motivacijo, da se mora prej rešiti vprašanje imuniteta, se bo torej sedaj započelo zaslišavanje in kakor zatrjuje «Hrvat», bo Radić tudi odgovarjal na vsa vprašanja preiskovalnega sodnika. Zaslišavanje je pričelo danes zjutraj. Opoldne je bil Radić premeščen v samotno celico preiskovalnega zapora.

Postopanje proti dr. Mačku in tovarišem se bo nadaljevalo čim in kakor banski stol reši pritožbo državnega pravdnika. Državni pravdnik je danes vložil pritožbo, nakar jo bo sodbeni stol predložil z vsemi spisi in prilogami banskemu stolu v reševanje.

Srdita borba fašizma po vsej Italiji

NOVI SPOPADI MED FAŠISTI IN SOCIJALISTI. — NEŠTETE HIŠNE PREISKAVE. — POSVETOVANJA OPOZICIJE.

Rim, 14. januarja. s. V Vidmu se je vršilo 200 hišnih preiskav, 15 društev je bilo razpuščenih. V Bologni je bil mladenič, ki ni hotel izstopiti iz socijalnodemokratskih strokovnih organizacij, do smrti pretepen. V vasi v bližini Palerma je socijalist oddal več strelov na fašiste, od katerih je bilo več ranjenih.

Trst, 14. januarja. a. V smislu ministrskega sklepa o strogem nadziranju in eventualni zatvoritvi javnih lokalov, v katerih se shajajo takozvani subverzivni elementi je tukajšnja policijska oblast dala danes zapreti več javnih lokalov med njimi znano socijalistično kavarno Unione nia vogalu ulice Trenta Ottobre in Torebianca. V šentjakobskem okrožju so zaprli 7 do 8 javnih lokalov. To noč je kvestura dala preiskati vse tiskarne v mestu da bi konfiscirala subverivne manifeste in liste. Kolikor je dosedaj znano, je bil uspeh teh preiskav negativen.

PARLAMENTARNA OPOZICIJA PROTI VOLILNI REFORMI.

Rim, 14. januarja. s. Opozicija, ki se pod vodstvom Giolittija, Orlanda in Salandra udeležuje sej zbornice, je sklenila, iz splošno političnih vzrokov glasovati proti predlogu glede volilne reforme.

Rim, 14. januarja. a. Danes popoldne se je sestala parlamentarna skupina popolarov pod predsedstvom poslanca Gronchia. Sestanka se je udeležilo okrog 30 poslancev. Razpravljali so o političnem položaju in o eventualnosti, da bi sedanja vlada hotela razpustiti zbornico in sama voditi nove volitve. Sestanek se je postavil na stališče ostale opozicije, da sedanja vlada daleko ni sposobna, da bi vodila nove volitve.

Nova pota ameriške politike

SPREMEMBE NA VODILNIH MESTIH NISO LE OSEBNE, AMPAK STVARNE. PRIBLIŽANJE RUSIJI.

New-York, 14. januarja, z. V središču zanimanja v Ameriki je sedaj razmotrivanje o bodoči zunanji politiki novega državnega tajnika Kelloga. Listi nagiašajo, da bo imel senator Borah, ki je bil po smrti senatorja Lodgea izvoljen za predsednika senatne komisije za zunanje zadeve, velik vpliv na bodočo zunanjo politiko, ki bo krenila čisto nova pota.

Glavne točke Borahove zunanje politike so: 1.) Izpremememba politike napram Rusiji. 2.) Nova razorožitvena konferenca na morju. 3.) Sklicanje svetovne konference v svrho kodifikarije obstoječega mednarodnega prava kot predhodnica za soudeležbo Amerike v svetovnem razsodišču. 4.) Sklicanje dolžnikov in upnikov k skupni finančni konferenci glede vojnih dolgov.

Znano je, da se je Coolidge strinjal z načrti Boraha, katerih realizacijo pa je preprečil s svojim odločnim odgovorom Hughes, čigar odstop smatrajo zato politični krogi kot pričetek nove ere v politični upravi Amerike. Sicer pa se splošno domneva, da je Hughesov odstop le predigra za nadaljnje odstope ministrov. Pričakuje se namreč, da bodo odstopili tudi državni tajnik za vojno Weeks, državni tajnik za trgovino Hoover in državni tajnik za javna dela Davies.

London, 14. januarja, v. V zvezi s spremembami v vodstvu ameriške zunanje politike menijo listi, da je Coolidge izpremenil svojo politiko napram sovjetski Rusiji in da je pripravljen pričeti pogajanja za priznanje sovjetske Rusije. Vsekakor se je zelo približal stališču senatorja Boraha.

Sklepi finančne konference v Parizu

UREDITEV AMERIŠKIH TERJATEV IN DEFINITIVNA RAZDELITEV NEMŠKIH REPARACIJ. — POSEBNE ZAHTEVE MALIH DRŽAV.

Pariz, 14. januarja. a. Danes se je zaključila konferenca finančnih ministrov s podpisom protokola. Na sinočnji seji, katere so se udeležili tudi zastopniki malih držav, je jugoslovenska delegacija zahtevala da bi Jugoslavija smela plačevati zastanke svojih medzavezniških vojnih dolgov z analognim odlogom, kakor je bil dovoljen Italiji, to je v desetih letnih obrokih začenši s 1. septembrom 1926. in samo v razmerju efektivnih plačil s strani Nemčije. Enak predlog je stavila tudi Češkoslovaška. Rumunska delegacija pa je protestirala proti prenizki odmeri reparacij. Izjavila pa je, da je pripravljena sprejeti sporazum toda pod pogojem, če ji Avstrija, Madžarska in Bolgarska plačajo vse svoje dolgove. Jugoslaviji in Češkoslovaški se je ugodilo, glede Rumunije pa se je določilo, da se bo njena zahteva pretresala, ko se začne v polnem obsegu izvajati Dawesov načrt.

Pariz, 14. januarja, s. Glavni obrisi dogovorov, ki so jih sklenili zavezniški finančni ministri v Parizu, so, kakor poroča «Matin», nastopni:

Stroški za vojaško zasedbo Poruhrja se bodo preračunili na vrednost dobljenih stvarnih dajatev. S tem postane Francija dolžnik Belgije za vsoto približno 100 milijonov zlatih mark. Po likvidaciji dohodkov ruhrske zasedbe se bo belgijska prioritetna terjatev, ki znaša sedaj približno še 120 milijonov zlatih mark, izplačala v teku dveh let. Od tega časa se bodo belgijske zahteve glede nemških reparacijskih plačil znižale od 8 na 4 in pol procenta. Od ostalih 3 in pol procenta dobi Amerika 2 in en četrt procenta. Ostanek se razdeli med Francijo in Anglijo.

Terjatve Amerike za reparacije znašajo 150 milijonov zlatih mark, ki se bodo izplačale v 37 letih. Stroški Amerike za zasedbo se bodo izplačali v 17 letih. V Spa določeni procentualni deleži se oficijelno ne bodo izpremenili. Toda prédno bodo stopili v veljavo, se morajo urediti nastopne prioritete: Zasedba v Porenju s 160 milijoni zlatih mark, stroški za razne komisije s 30 milijoni zlatih mark ter služba za posojilo z 80 milijoni zlatih mark. Po izplačilu teh vsot se bo ostanek belgijskega vojnega dolga izročil Franciji, Angliji in Zedinjenim državam, ki so upniki Belgija. 2.25 odst. ostanka dobijo Zedinjene države za svoje vojne dolgove, tako da je skupno zaveznikom na razpolago v prvem letu le 600 milijonov zlatih mark.

Borza

14. januarja:

CURIH: Beograd 8.40, New-York 519.20, London 24.74, Pariz 27.70, Milan 21.57, Praga 15.55, Budimpešta 0.007170, Bukarešta 2.65, Sofija 3.55, Dunaj 0.007285.

TRST, devize: Beograd 39.15 do 39.50, Dunaj 0.0335 do 0.0345, Praga 71.80 do 72.50, New-York 24.05 do 24.30, Curih 463 do 467, dinar 39 do 39.40, 20 zlatih frankov 92.50 do 93.50, zlata lira 461.54.

DUNAJ: Beograd 1152 do 1156, Berlin 16.850 do 16.950, Budimpešta 97.60 do 98.40, Bukarešta 366 do 368, Milan 2982 do 2951, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3792 do 3808, Praga 2130 do 2140, Sofija 512 do 516, Curih 13.675 do 13.725, dinarji 1142 do 1148, lire 2920 do 2940.

PRAGA: Beograd 5.4875, Dunaj 4.7025, Rim 141.75, New-York 33.90, Curih 655.

BERLIN: Beograd 6.87, Milan 17.40, Praga 12.59, New-York 4.195, Curih 80.82

Nova zvezda v tigrovski deželi

K «ODLIČNI» KANDIDATURI G. INŽ. DUŠANA SERNECA.

Z ozirom na to, da smo javnost že parkrat opozorili na novo zvezdo v tigrovski deželi, g. inž. Dušana *Serneca*, nas ta gospod v včerajšnjem «Slovencu» javno pozivlja, da naj pridemo s konkretnimi dejstvi na dan, «da se pomenimo». Da ne bo niti g. Sernec, niti «Slovenec» še nadalje slepomišil, hočemo g. Dušanu — kar smo mu tudi že obljubili — raztolmačiti svoje stališče tako, da ga ne bo samo on razumel, marveč tudi drugi.

Gospod inž. Sernec se morda še spominja, da je bil on pred nekaj leti ravnatelj ali vodja nekdaj deželne *elektrarne na Završnici*. Morda tudi še ni pozabil nekaj je bil

iz te službe odpuščen.

Čudno se nam namreč zdi, da ima g. Sernec po vsem tem, kar je uganjal kot vodja deželnega, torej javnega zavoda, sedaj še drzno čelo, da nas javno vprašuje po konkretnih podatkih, ki težko obremenjujejo njegovo kandidaturo. Ako pa pomislimo, da ima g. Sernec tudi pogum kandidirati baš v radovljiškem okraju, kjer ga ljudstvo *po njegovi slabi strani* najbolj pozna, moramo priznati, da je njegova korajža res zelo velika.

G. Dušan Sernec je bil kot ravnatelj elektrarne na Završnici *eden najbolj zanikernih, eden najbolj lenuharskih uradnikov, čegar brezvestnost je provzročila gospodarski povzdigi Gorenjske in tamošnjemu ljudstvu neprecenljive škode. Ugotovljene so pa tudi večmilijonske škode, ki jih je prizadejal inž. Sernec deželi, odnosno bivši deželni elektrarni* torej neposredno *ljudstvu*, kateremu se sedaj ponuja kot — zastopnik!

Človek, ki je kot javni nameščenec tako ravnal z javnim premoženjem, kakor inž. Sernec, mora biti brez čuta za dostojnost, ako se potem še drzne ljudstvu in narodu ponujati kot kandidat za Narodno skupščino. Od poslancev pričakuje ljudstvo, da bodo s svojo nesebičnostjo, vestnostjo in pridnostjo, položili javnemu življenju v državi nove temelje. Kako naj to ljudstvo pričakuje od kandidatov, ki so prežeti duha ostudnega mamonizma, kako naj se v državi bore proti korupciji poslanci, ki so kot javni funkcijonarji dokazali, da so vse preje kot sposobni in voljni svoje funkcije vršiti v korist javnega blagra.

Inž. Sernec ni v slovenski javnosti nepopisan list. Že samo to, kar je v njegovem poslovanju pri elektrarni na Završnici ugotovljeno v *sodnih aktih ljubljanskega sodišča*, zadostuje, da se njemu odreče sposobnost za poslanca. Koliko je pa še v sodnih spisih nepojasnjenega in kak ljudski glas — in ljudski glas je božji glas — gre danes o inž. Sernecu po Gorenjskem, o tem bi se vodstvo SLS lahko samo prepričalo še predno je postavilo g. Serneca za kandidata. Da tega SLS ni storila, baš to je značilno, ker se iz tega vidi nemoralnost in pokvarjenost vodilnih mož stranke. Ni dvoma, da so pri postavitvi kandidature g. Serneca odločali klerikalni mamonisti, dobri njegovi poslovni prijatelji, katerim je pač vseeno, če se še taka kandidatura ljudstvu vsili. Ljudstvo zaničevati in ga za nos voditi se pa pravi, ako sedaj «Slovenec» kandidaturo g. Serneca označuje še kot *«izvrstno.* Radi bi vedeli kakšne so potem šele druge kandidature, ako škofov list Sernečevo označuje kot «prima», na katero so klerikalni volilci «ponosni». Kar za klobuk si bodo dali Gorenjci in Notranjci g. Serneca kot pušelje, kakršnega ne premore kranjska dežela.

Velezanimive izjave notranjega ministra o Radićevem procesu

«KAR JE IZNEŠENO PROTI RADIĆU JE RESNIČNO IN ZADOSTNO ZA NJEGOVO IN NJEGOVIH POMAGAČEV OBSODBO.»

Beograd, 13. januarja. p. Uredniku «Vremena» je dal minister notranjih zadev g. Boža Maksimović naslednjo izjavo v zadevi Radićeve afere:

«Po mojem trdnem prepričanju kot človeka in pravnika, je Stjepan Radić kriv. Kriv je po naših pozitivnih zakonih, ker njegovo osebno in politično delo od dneva ujedinjenja vse do danes pomeni v notranjosti države rušenje obstoječega zakonitega reda, na zunaj pa nedovoljeno tudi kaznjivo, občevanje z inozemstvom.

Že same dosedanje izjave Stjepana Radića, njegovi govori in pisanje, bi zadostovali, da se storijo proti njemu ukrepi in on bi moral biti klican na odgovornost. Doseda j se proti njemu ni ukrenilo ničesar, deloma radi njegove večje odsotnosti v inozemstvu in deloma radi političnih razmer v naši državi do prihoda kabineta, ki mu pripadam.

Ali podatki in doznanja, ki se jih je dobilo pri zadnji preiskavi in perlustraciji radićevskih organizacij in Radićevega stanovanja, so dovedli oblasti do imperativne dolžnosti, da se intervenira proti Radiću s silo zakona, t. j. da se on stavi v zapor in da se prične proti njemu kriminalna preiskava za dejanja, ki jih kaznuje splošni kriminalni zakon in zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi.

Trditev, da je materijal, predložen sodišču s prijavo proti Radiću, falzificiran in izmišljen, predstavlja zelo grdo dejanje, naperjeno proti sami državi, je zločin proti državi. Konfisciranje vsega tega materijala se je izvršilo po komisiji in protokolarno. Faksimila zaseženih dokumentov, ki obremenjujejo Radića in vodstvo njegove stranke, bomo v najkrajšem času objavili.

V zvezi s tem Vam lahko rečem, da sem zabranil potovanje v inozemstvo g. dr. Trumbiću ravno zato, da bi v preiskavi bili proučeni samo avtentični dokumenti, ne pa tudi oni, ki bi jih g. Trumbić mogel najti naknadno v inozemstvu. Radi tega tudi aluzije g. dr. Trumbića na Friedjungov proces in Forgačeve dokumente bi se mogle aplicirati baš na njega samega.

Z ozirom na sam sklep sodne stolice, Vam lahko rečem, da je ona iznenadila ves svet in tudi mene.

Do tega sklepa je moglo priti samo radi tega, ker je radi kratkih terminov (od 24 do 48 ur) preiskava tekla povsem nelogično. O Radićevih pomagačih, podpredsednikih njegove stranke in o tajniku je sodišče sklepalo radi teh kratkih terminov prej nego je pregledalo oni materijal, ki je bil najden povodom preiskave Radićevega osebnega stanovanja in njega osebno.

Ali ta materijal je tak, da ni sodišča, ki bi, ko ga enkrat spozna, moglo reči, da Radić in njegovi pomagači niso krivi. Sam referat Stjepana Radića, napisan za Moskvo, od katerega smo prepis našli *pri Radiću samem osebno* v žepu suknje, z nekaterimi njegovimi lastnoročnimi korekturami in dopolnitvami, referat o tem, kar je storil v svoji državi za svoj komunistični program, kaj je zahteval od sovjetske Rusije — zadostuje kot popoln in jasen dokaz o njegovi krivdi, o njegovem rušenju države in njegovih nedopustnih zvezah z inozemstvom.

Sodišče ni niti tega, kakor tudi drugih dokumentov pregledalo, ko je storilo sklep o obustavi preiskave proti Radićevim pomagačem in zato je sodni sklep izpadel tako.

Trditve Radićeve in njegovih braniteljev, da seljaška internacionala, pod katero firmo je on vse to delal, nima zvez s komunistično internacionalo — so tako netočne, da mislim, da ni politika, ki bi jih smatral za resne. Notorno dejstvo je, da so ustanovitelji seljaške internacionale najbolj znani člani komunistične internacionale; notorno je dejstvo, da so funkcijonarji. S. I. obenem funkcijonarji komunistične internacionale.

O sestavi oseb sodnega stola je izjavil g. minister, da je bil predsednik stola g. Ivan Bačac, imenovan v času prejšnje vlade g. Davidovića in v času ministrovanja g. Hrasnice in na izrecno prošnjo in priporočilo Stjepana Radića. Druga dva sodnika, ki sta sklepala o zadevi, sta gg. Marjan Lučević in Ivan Janković.

Pritožbo na banski stol pripravlja državni pravdnik dr. Žilić in rešitev lahko pričakujemo že do sobote.

Sestava banskega stola ni bila menjana za časa vlade g. Davidovića.

G. minister je izjavil dalje:

«Jaz sem ne samo politik, temveč tudi pravnik po stroki. Prepričan sem, da je ono, kar je državna oblast iznesla proti Radiću prvič resnično, drugič pa popolnoma zadostno, da bodo Radić in njegovi pomagači obsojeni kot sovražniki države in njene samostalnosti.»

Bodoča nemška vlada

Desničarska vlada na vidiku. — Barmatova korupcijska afera. — Gonja proti predsedniku Ebertu.

Berlin, 12. januarja.

Ko se je dr. Marxu ponesrečil šesti poizkus za sestavo parlamentarne vlade vsled odpora nemške ljudske stranke proti slehernemu kabinetu, ki ne bi užival dopadenja nacijonalistov, je bil finančni minister dr. Luther poverjen z nalogo, da razplete zamotano parlamentarno situacijo in da Nemčiji delazmožno vlado.

Dr. Luther, ki velja za finančnega strokovnjaka, ne pripada pravzaprav nobeni stranki, vendar ga vežejo ozki odnošaji z desnim krilom ljudske stranke. Odtod črpa svojo inspiracijo. Ta odločujoči vpliv se je pokazal tudi pri načinu, kako je reševal od predsednika republike poverjeno mu nalogo. Po kratkih, čisto formalnih razgovorih z vodstvom demokratov in socijalnih demokratov, edinimi iskrenimi braniteljii weimarske republikanske ustave, so se njegova posvetovanja omejila na neodločni, nezanesljivi katoliški centrum in na bratsko kolo desničarskih, monarhističnih reakcijonarjev: nemških nacijonalcev, ljudske stranke in kar je še podobnih stebrov in stebričev reakcije. Zdi se, da je njegova misija uspela in da se te dni predstavi svetu nov nemški kabinet, ki bo navzlic svoji pohlevni, miroljubni maski izrazita desničarska vlada famoznega meščanskega bloka.

Glavna krivda, da pride do takega izida, leži nedvomno na katoliškem centrumu, ki se je izkazal kot popolnoma nenačelna stranka, ki je sprejela republikansko vladavino le kot začasno neizbežno zlo. Centrum je pristal na to, da njen član Brauns ostane minister v dr. Luthrovem kabinetu. S tem je posredno zagotovil svojo podporo meščanskemu bloku, v katerem bodo kot najštevilnejša stranka igrali prvo vijolino nacijonalci, zastopani po svojem odličnem članu, bivšem predsedniku parlamenta Wallrafu, ki ima prevzeti najvažnejši portfelj notranjega ministrstva. Če se upošteva, da ostane vodja zunanjih zadev v novem kabinetu dr. Stresemann, potem tudi navzočnost brambnega ministra Gesslerja, ki sploh ni parlamentarec in v ničemur ne veže demokratskega parlamentarnega kluba, ničesar ne izpremeni na dejstvu, da dobi Nemčija prvič po vojni vlado, ki bo stala pod komando glavnih vojnih krivcev — nacijonalcev in njihovih trabantov.

Pristaši ekscesarja Viljema niso prav nič izbirčni v sredstvih, ki jim naj pomagajo v sedlo. Na centrum so izvršili odvratno presijo z afero Barmatovega koncerna, kateremu je poštni minister Hoefle baje izposloval na nedovoljen način državno posojilo 12 milijonov zlatih mark. Poleg tega člana centruma, čegar aretacijo zahtevajo, skušajo kompromitirati tudi dva glavna katoliška voditelja, dr. Wirtha in Fehrenbacha, oba bivša ministrska predsednika, ki sta nadzorstvena svetnika pri družbi «Mologa», pripadajoči Barmatovemu koncernu. Zdi se, da bojazen centruma pred neprijetnimi posledicami te korupcijske afere ni bila povsem brez vpliva v zadnjem preobratu centruma na desno.

Največji trn v peti nacijonalcem in glavna ovira za uresničenje njihovih reakcijonarnih načrtov je gotovo državni predsednik Ebert. Čeprav se bliža rok njegovega predsednikovanja koncu, vendar se proti njemu vrši koncentričen juriš, da se prežene še pred potekom roka s svojega mesta. Eberta neprestano dolže, da je veleizdajalec, ki je domovini l. 1918. zabodel bodalo v hrbet, ker je v zaledju organiziral socijalistično sabotažo proti armadi na bojišču. Da napravi konec tej gonji, je Ebert vložil pri magdeburškem sodišču tožbo proti novinarju Rothardu, enemu najglasnejših obrekovalcev. Pri razpravi Ebert ni imel sreče. Sodišče je Rothardu sicer obsodilo na par tednov zapora radi «formalne razžalitve», ker pač ni moglo drugače, oprostilo pa ga je obtožbe obrekovanja. Sodišče je s to razsodbo pokazalo, da noče oprati najvišjega državnega funkcijonarja očitka izdaje. Kakšnim sodnikom je padel Ebert v roke, se vidi iz demokratske interpelacije v pruskem deželnem zboru, v kateri se trdi, da je predsednik sodišča v magdeburškem procesu Bewersdorff svoječasno izjavil, da je «edino možen državni predsednik Ludendorff» in da «mora sedlarski pomočnik (t. j. Ebert) tam gori zginiti.»

Združene desničarske stranke z vso vnemo eksploatirajo magdeburško pristransko sodbo in zahtevajo odstavitev Eberta potom plebiscita. Njihov cilj je več kot jasen: oni hočejo spraviti na njegovo mesto človeka svojega zaupanja, ki jim bo ob ugodnem času pomagal pri izvedbi prevrata. Iz vlade hočejo popolnoma potisniti demokrate in socijaliste, edine zanesljive republikance.

Nacijonalci sistematično pripravljajo svojo revanžo. Če njihov voditelj grof Westarp izjavlja nekemu ameriškemu žurnalistu, da udeležba nacijonalcev v državni vladi ne bo prekinila izvedbe Dawesovega načrta in da se bodo **zaenkrat** nacijonalci pečali v prvi vrsti z notranjepolitičnimi vprašanji, je to tolmačiti tako, da oni nameravajo pokazati pravo barvo šele tedaj, ko bodo popolnoma pripravili teren v državi za svoje prevratne načrte in ko bo mednarodna situacija primerno dozorela. Volk menja dlako, narave pa ne.

Dr. Luthrov kabinet zatorej navzlic spretnemu maskiranju ne bo mogel skriti svetu svojega resničnega bistva. Državna kriza v Nemčiji ni rešena. Če so v sami Nemčiji demokratični elementi preslabi, da bi preprečili zmago reakcije, bodo pač zapadne velesile primorane v primernem času nastopiti z vso energijo, da onemogočijo realizacijo zamisli nemških nacijonalcev, ki bi vrgla Evropo v novo krvavo vojno.

V. slovanski večer 17. januarja v Unionu

„Domoljub" ustavljen

Kakor izvemo, je veliki župan ljubljanske oblasti z odlokom od včerajšnjega dne ustavil nadaljno izhajanje klerikalnega tednika «Domoljub».

Svoj ukrep utemeljuje veliki župan s pozivom na čl. 138. ustave, ki pravi: Prepovedati se sme izhajanje odnosno razširjanje časopisov in natisnjenih spisov, ki izzivajo *k mržnji do države kot celote, k verskemu ali plemenskemu razdoru* ...

Po čl. 13. Ustave odgovarjajo za kaznjiva dejanja, učinjena s tiskom pisec, urednik, tiskar, izdajatelj in razširjevalec. Podrobne določbe je Ustava prepustila posebnemu zakonu, ki pa dosedaj ni bil še sklenjen.

Prepoved je bila izdajateljem «Domoljuba» že dostavljena in je brez nadaljnega veljavna. S tem je končno odstranjen eden od glavnih strupenih virov, iz katerih se je stekalo blato moralne in politične infekcije nad naše ljudstvo.

Politične beležke

+ **Liki vinta!** «Jutro» se dnevno bori s pomanjkanjem prostora, a prisrčno obžaluje, da ne more vsaj ob sedanji volilni borbi sproti ponatiskovati cvetk iz «Slovenčevih» božanskih uvodnikov. Jih je preobilo; a včasi se za gutiranje le izplača. Kakor včeraj: «Brez velikega zunanjega šuma, brez velike nazunaj vidne agitacije se zgrinja slovensko ljudstvo — skoro bi rekli tiho — v močno nepremagljivo slovensko fronto. Volilci ne govore toliko kakor sicer ob volitvah, ne kažejo tudi toliko penečega trenutnega vzkipevanja, ker se zavedajo, da se pripravljajo na odločitev v času vsestranskega nasilja režimovcev; zato ne odločujejo v njih kaka sentimentalna čustva, marveč se le jekleni njihova volja, premišljena in odtehtana, in z obrazov jim bereš odločnost in neuklonjenost, moško zavest, da bodo držali slovensko fronto liki vinta ... Liki vinta! Se vam ne zdi nebeško čudoslastno to «Slovenčevo» vintanje o «volilnem razpoloženju?» Uvodničarska klasika, da! Samo bojimo se, da niso verniki še danes stare sorte s Prečernom: da ni jim klasik vsak uvodničar, ki kvasi!

+ **Iz korupcionistične ere ministra Sušnika.** Pri blagajniku HRSS Šerifu Kosmiću, o katerega aretaciji smo že poročali, je policija našla tudi železniško karto za prosto vožnjo I. razreda, izdano mu od ministra Sušnika kot uredniku Radićevega «Freies Heim». Seveda je to prosta goljufija, ker Kosmić ni novinar in ni bil nikdar član UJN. Ravno tako je policija doznala, da se je vozil s prosto karto I. razreda tudi Radićev sin Vladko. Tudi ta karta je «dar» «antikorupcionističnega» režima ... Sploh je v prometu veliko število prostih kart izdanih pod Sušnikovim «redom in zakonom» najstrupenejšim separatističnim agitatorjem, kateri so se cele mesece vozarili na državne stroške — hujskat proti državi. Kakor nam poročajo iz Beograda, se bo v ministrstvu prometa izvedla preiskava, da se doženejo velike zlorabe z železniškimi kartami.

+ **Vlak sta zamudila.** Včeraj sta vložila gg. Bolé in Meznarič v Ljubljani in v Mariboru še po eno kandidatno listo. Zamudila sta vlak, ker je rok za vlaganje list potekel že v torek 13. t. m.

+ **Pamet, politika in NSS.** V Zagrebu izhaja skoraj z izključenjem javnosti mali tednik «Slobodne Novine», o katerem pravijo, da je sorodnik «Nove Pravde». Ta listič sedaj opravičuje paktiranje narodnih socijalcev s kapitalističnimi davidovičevci v Sloveniji in s srbskimi republikanci v Južni Dalmaciji kot prevejano taktiko ter zastran Ljubljane pravi: «Ljubljana kot zasebno volilno okrožje voli enega poslanca. Treba je torej vložiti ves trud, da ta edini mandat ne pade v roke nacijonalnega bloka!» Ne bo padel le Narodnemu bloku v roke, temveč narodnim socijalcem preko glave! Nadalje se hvali navedeni organič, da je narodnim socijalcem uspelo zasigurati za volitve «kontrolo Evrope» s tem, da dospe v Jugoslavijo več novinarjev iz Češkoslovaške in Francije. Povabljenim gospodom lahko že danes zatrdimo, da bodo kot največjo kurioznost imeli poročati uspehe narodnih socijalcev. Bojimo se le, da se jim bo zdelo «za malo . . .»

+ **Vzorna vzajemnost federalistov.** «Hrvatu» poročajo iz Tuzle: «Semkaj je dospela kandidatna lista pučke (klerikalne) stranke. Popovci tod lažejo med ljudstvom, da je ta njihova lista bila sestavljena sporazumno z vodstvom HRSS in Hrvatske zajednice. Ljudstvo pa je pravočasno opozorjeno, da ne naseda takšnim podlim popovskim lažem». — «Hrvat» naslavlja izvirno sporočilo kot «Laži popovcev». Njihova zmaga bo sijajna.

+ **Harao.** Na dan velike skupščine samostalnih demokratov v Zagrebu (28. decembra) je policija aretirala desetorico sumljivih mladičev, ki so pripravljali napad na ministra Svetozarja Pribičevića in na zborovalce v Music-Hallu. Preiskava je dognala, da mladiči pripadajo ilegalni organizaciji Harao (Hrvatska radnička omladina), ki je vse večere pred skupščino SDS na tajnih sestankih izdelovala načrte za napad na ministra Pribičevića in na zborovalce. Policija je posebno pazila na desetorico sumljivcev in jih aretirala pred Music-Hallom. Pri aretiranem Antonu Staniščiću je policija zaplenila pismo, v katerem sporoča svojemu bratu, da se napad na Pribičevića ni mogel izvršiti, ker se mu ni dalo približati. Aretiranci so bili obsojeni na 14 dni policijskega zapora, dočim sta glavna kolovodji Ante Staniščić in Marko Ožanić povrhu še za 10 let izgnana iz Zagreba.

Narodni blok

: **Sestanek članov Narodne Radikalne Stranke za Dvorski okraj** se vrši danes v četrtek ob 18. v salonu gostilne »pri Mraku« na Rimski cesti. Ker se bodo razpravljale zelo važne zadeve, se vse člane vljudno vabi, da se sestanka gotovo udeleže.

: **Sestanek članov Narodne Radikalne Stranke za Kolodvorski okraj** se vrši v petek dne 16. t. m. ob 19. uri v restavraciji »Leon« v Kolodvorski ulici. Ker se bodo razpravljale zelo važne zadeve se vse člane vljudno vabi, da se sestanka udeleže.

Po svetu

— **Pred zasedanjem poljskega parlamenta.** Koncem tekočega tedna prično zborovati vsi odseki poljskega sejma, da določijo program za delo bližajočega se zasedanja, ki prične 20. t. m. Kot najvažnejša dogodka prihodnjega tedna se označujeta ekspoze ministrskega predsednika Grabskega in zunanjega ministra Skrzynskega. V parlamentu krožijo vesti o grozeči vladni krizi.toda sejmski maršal Rataj je izjavil, da bo nastopil z vso odločnostjo proti vsakemu poskusu, da se izzove nova kabinetna kriza. Dokler obstojajo velike gospodarske težkoče, vsled katerih trpi vse prebivalstvo, mora po njegovem mnenju vlada ukreniti vse, da jih odstrani, zato pa se mora na drugi strani sedanji delazmožni kabinet za vsako ceno obdržati. Sejemski maršal Rataj je obenem izjavil novinarjem, da so vse vesti, da je določen za bodočega ministrskega predsednika, popolnoma izmišljene.

— **Herbettovo prvo naročilo.** Pariški »Quotidien« poroča, da je dobil francoski veleposlanik v Moskvi, Herbette, uradno naročilo, da intervenira pri sovjetski vladi radi najnovejšega govora Zinovjeva o novemu pokretu komunistične propagande v Franciji.

— **Konferenca baltiških držav.** Poljski zunanji minister Skrzynski je prispel v torek v Helsingfors, kjer se bo vršila te dni konferenca vseh zunanjih ministrov baltiških držav. Konferenca je zanimiva tembolj, ker se vrši ravno v trenutku, ko je bil politični konflikt med Poljsko in Gdanskom poravnan po energičnem nastopu poljske vlade. Dočim so imeli pri konfliktu z Gdanskim očividno svoje prste vmes nemški nacionalci, pa je na helsingforskih posvetovanjih direktno interesirano politično vodstvo sovjetov. Čeprav je gotovo, da tudi sedanja v finski prestolici vršeča se konferenca državnikov baltiških držav ne bo končala s podpisom poljsko-baltiške zveze, vendar pa je zlasti v poljski javnosti za sedanjo konferenco večje zanimanje, kakor za prejšnje. In to ne toliko radi tega, ker se pričakuje od nje končna ureditev baltiških problemov ali točna formulacija gospodarskih in političnih odnošajev baltiških držav napram Poljski, temveč predvsem zato, ker se je pozicije Poljske ob Vzhodnem morju močno okrepila, kar omogočuje direkten ali indirekten vpliv na ustvaritev poljsko-litavskih odnošajev. Pretežni del poljskih političnih strank se namreč dobro zaveda, da brez končne ureditve obojestranskih odnošajev med Varšavo in Kovnom ni pričakovati niti definitivne rešitve vprašanja tranzitnega prometa na vzhod niti popolne izrabe gospodarskih možnosti na sever. Konferenca v Helsingforsu bo skušala tudi omiliti poljsko-litavsko napetost, ki onemogočuje poglobitev in okrepitev odnošajev Poljske napram Estonski, Letonski in Finski.

— **Poljska in Vatikan.** Konkordat med Poljsko in Vatikanom bo podpisan koncem januarja v Rimu. Sredi februarja bo zakon predložen zbornici in senatu v ratifikacijo

Svobodne volitve

Kako žene klerikalna kača dobro slovensko ljudstvo na volišče.

Naši kraji in ljudje

Kralj in kraljica zopet doma

Prve avdijence in politična poročila. — Kraljevska dvojica na ribolovu pri Lazah.

Kralj Aleksander in kraljica Marija sta včeraj dopoldne v spremstvu generala adjutanta generala Hadžića, maršala dvora generala Damjanovića, upravnika dvora polkovnika Dimitrijevića, ordonančnega oficirja kapetana Spazića ter več odličnih francoskih gostov prispela z Bleda na avtomobilih v Laze, da se udeležita lova na sulce v Savi med Lazami in Kresnicami. V Lazah je kraljevsko dvojico pozdravil veliki župan dr. Baltič, nakar se je pričel lov, ki ga je vodil upravitelj dvornega lovišča gosp. Plemelj s pomočjo znanega sportnika g. Rada Hribarja, sina veleindustrijalca g. Dragotina Hribarja.

Uspeh ribolova je bil, kakor se nam poroča, zelo »lovljiv«. Kljub neugodnemu vremenu je bilo ujetih devet velikih sulcev, mnogo pa jih je bilo, ker niso imeli predpisane velikosti, zopet izpuščenih. Okoli poldne se je odpeljal kralj v Ljubljano, kjer je ob ¼1. sprejel v vladni palači poročilo gosp. velikega župana dr. Baltiča. Poročilo je trajalo eno uro. Nato se je kralj zopet vrnil v Laze, kjer je bil na prostem pri izlivu Ižce v Savo, prirejen najprej mačhen obed, nato pa se je nadaljeval ribolov do petih popoldne in končal na splošno zadovoljstvo visokih gostov.

Dasi sta kralj in kraljica prišla v Laze popolnoma nepričakovano in strogo incognito, je ljudstvo kmalu zvedelo za prihod vladarske dvojice in jo na vsej poti od Laz proti Ljubljani navdušeno pozdravljalo.

*

Povodom kraljevega boravka se mudi v Ljubljani tudi načelnik ministrstva notranjih zadev dr. Fran Svetek.

Opoldne je prispel iz Beograda minister za šume in rudnike dr. Žerjav, da pozdravi kralja v imenu vlade ter mu poda poročilo o položaju. Minister Žerjav je bil zvečer pozvan na Bled, kjer ga je kralj sprejel v daljši avdijenci.

Kakor izvemo, ostaneta kralj in kraljica na Bledu le par dni ter bosta koncem tedna že v Beogradu.

Proslava 5letnice Glasbene Matice v Mariboru

Maribor, 14. januarja.

Nocoj je mariborska Glasbena Matica s slavnostnim koncertom sijajno proslavila uspeh svojega petletnega kulturnega delovanja. Predsednik, ravnatelj dr. Josip Tominšek je pred koncertom v kratkih besedah orisal zgodovino 5letnega delovanja društva v Mariboru ter predstavil občinstvu sedanje voditelje Matice: predsednika pevskega zbora g. Arnuša, vodjo orkestra dr. Valjavca, kapelnika g. Topića ter pri koncertu sodelujoče soliste: virtuozinjo na gosli gospo Brandlovo, operno pevko Vladimirovno, tenorista g. Živka ter baritonista patra Kolba iz Zagreba.

Goetzova dvorana je bila nabito polna domačega in tujega občinstva. Pokroviteljstvo nad koncertom je prevzel veliki župan dr. Pirkmaier, katerega je radi smrtnega slučaja v njegovi rodbini zastopal srezki poglavar dr. Ipavic. Mestno občino je zastopal mariborski župan doktor Leskovar osebno. Prisrčno pozdravljena sta bila ljubljanska glasbenika Emil Adamič ter Zorko Prelovec in zastopnik ljubljanske Glasbene Matice gospod Skalar.

Med svečanostno tišino sta pričela mešani zbor in orkester z izvajanjem «Mrtvaškega ženina». Že po prvem odmoru je priredila publika sodelujočim viharne ovacije. Izvajanje težkega dela je bilo mojstrsko. Na oder sta prišla z lovorjevim vencem g. Prelovec za «Ljubljanski Zvon» in gg. Adamič in Skalar za Glasbeno Matico, ki so iskreno čestitali mariborski Matici k velikemu uspehu ob njeni petletnici. Vsi solisti in kapelnik Topić so dobili krasne vence in častna darila.

Mariborski veliki župan dr. Pirkmaier v Apaški kotlini

Minulo soboto se je mudil mariborski veliki župan dr. Pirkmajer na službenem potovanju v Apaški kotlini. V Apačah se je zbrala večina županov vsega okraja (16) in načelnik okrajnega zastopa g. Zemljič. Gospodu velikemu županu so navzoči predložili želje in težnje domačega prebivalstva. Predvsem so želeli v Apačah preureditev pouka v tej smeri, da bo vsaj zasiguran učni uspeh, ker se dosedaj poučuje deca pol ure nemški, in pol ure slovenski. Veliki župan je obljubil, da se stvar uredi sporazumno s šolniki. Zadeva bo menda urejena tako, da bo šola, ki je bila doslej ločena v dečko in dekliško (slednja je namreč zasebna in nameščena v tamošnjem samostanu), naprej mešana in bosta prva dva razreda v samostanu, višji razredi pa zunaj. Šola bo tudi ločena v popolnoma slovensko in nemško, v kateri pa se bo sveda poučevala tudi slovenščina. Glavne težnje prebivalstva pa so v regulaciji Mure. Vsi župani so želeli, da se obrežje Mure, ki je zelo ogroženo, prične zopet regulirati, kar je bilo po vojni popolnoma opuščeno, med tem ko se na nemški strani Mura redno regulira. Na naši strani se rušijo že cele stare naprave. Veliki župan si je najbolj nevarne kraje ob Muri ogledal na licu mesta ter odredil, da se bo v bodočem proračunu dosedanja subvencija za regulacijo 300 tisoč Din, zvišala. Z razpoložljivim materijalom pa se bodo najnevarnejša mesta zavarovala že prihodnjo pomlad.

Nadaljnje prošnje so imeli domačini radi olajšave obmejnega prometa. Predvsem želijo, da bi se mogli s propustnico, s katero sedaj prekoračijo mejo lahko samo peš, voziti tudi z vlaki v Maribor, ker imajo železniško zvezo edino od Čmureka čez Špilje v Maribor in potrebujejo sedaj za to pravilni potni list, kot bi se peljali v inozemstvo. Tudi v tem oziru je veliki župan obljubil primerno korekturo in je, kot slišimo, že uvedel potrebne korake na pristojnem mestu. Župani so predložili še razne druge domače gospodarske težnje, tako glede zopetne vzpostavitve prejšnje državne drevesnice, združitve dveh občin, potem pa zlede olajšav carinskih predpisov in podobno.

Skrivnost sobe št. 48

Revizija Carlierjevega procesa?

Menda ni v Beogradu noben proces tekom zadnjih let dvignil toliko prahu kakor zadeva francoskega kapitana Carlierja. Njegov slučaj je znan: trgovca Isellija iz Švice, s katerim je spal Carlier v isti sobi hotela «Palace», je nekdo napadel in ga ustrelil z revolverjem. Iselli je umrl in zdravniki so ga raztelesili. Ugotovili so, da je bil trgovec tudi zastrupljen z arzenikom. Sum radi umora je letel na kapitana, ki je odločno tajil vsako krivdo. Bil je kljub temu obsojen na 20 let ječe.

Carliera je zagovarjal beograjski odvetnik Martinac, ki tudi po obsodbi ni miroval. Vrtal je in vrtal v stvar in se je prikopal do privolitve v revizijo procesa, ki je sedaj na poti in katerega pričakujejo v Beogradu z veliko pozornostjo.

Umor Isellija se je izvršil v drugem nadstropju hotela. Carlier pravi, da se je nekdo skrivaj vtihotapil v sobo, iz katere se je po odlanem strelu odstranil s skokom na teraso pod hotelom. Sodišče je pri glavni razpravi odbilo možnost takega pobega, dr. Martinac pa je sedaj dokazal baš nasprotno. Našel se je za denar človek, ki je skočil z drugega nadstropja na teraso, ne da bi se pri tem najmanj poškodoval.

Carlierjev zagovornik smatra, da ima sedaj v rokah dovolj tehtne dokaze, s katerimi lahko doseže kasitanovo oprostitev. O stvari bo odločalo sodišče prve inštance v Beogradu.

Dopisi

TACEN POD ŠMARNO GORO. Naše mlado pevsko društvo «Zarja» je priredilo dne 4. t. m. v Sokolskem domu v Stražišču pri Kranju koncert. Prireditev je izpadla v gmotnem kakor tudi v moralnem oziru nad vse častno. Bratskemu društvu Sokol v Stražišču se iskreno zahvaljujemo za brezplačno prepustitev dvorane, kakor tudi članstvu, ki nam je šlo v vseh ozirih požrtvovalno na roko. Odnesli smo najboljši vtis, saj sta stali dve napredni društvi v bratskem in jugoslovenskem objemu. Korakajmo neustrašno naprej, kajti naš cilj ni daleč in še le takrat bomo deležni plačila, ko bomo videli, da je narod strnjen v enotni jugoslovenski fronti. — J. M.

DOBROVA PRI LJUBLJANI. Tukajšnja šola je priredila dne 8. t. m. božičnico za revne otroke. Obdarovanih je bilo 26 otrok z obleko, mnogo drugih pa s šolskimi potrebščinami. V ta namen so darovali iz Kozarij in z Vrhovcev: Bokalcev: Mar. Črne 100, dr. E. Müller 100, Josip Dovjak 40, Josip Pleško 30, Mihael Pleško 40, Jak. Zalaznik 30, Trobec 20, Mar. Kušar 20. Iz vasi Dobrova so prispevali: županstvo 100, hranilnica in posojilnica 50, župnik P. Havptman 50, A. Pokukar 50, Nežka Kušar 50, Adamič 40, Fr. Tome 25 in Ivan Bizjan 20 Din. Iz Razorov, Draževnika in Komanije so darovali: A. Planinšek 50, Jož. Novak 20 Mar. Dolinar 20 Din. V Podsmreki so prispevali: Francka Rotar 100, Fr. Malavašič 25, Mar. Prosen 25, Frančiška Oven 20, Mar. Kanc 20, Andr. Remec 20. S Šujice: Suhadolc Ivan z družino 33, Knez 20, Iv. Vrhovec 20 Din. Iz Gaberja: Apol. Rihar 20, A. Peklaj 20. Iz Stranske vasi so darovali: A. Zgave 25, Frančiška Marinko št. 4 20 Din. V celi občini se je nabralo z drugimi manjšimi zneski v blagu in denarju za 1546 Din. V imenu obdarovanih otrok se vsem dobrotnikom najlepše zahvaljujemo.

NOVA VAS. V «Slovencu» dne 9. t. m. se je spravil dopisnik na «Jutro» in mu očital netočnost poročil. Udaril pa je s tem le samega sebe po zobeh. Da ne nastane zopet kaka zunanje »politična afera, izjavljam sledeče: Ne gre nam toliko za osebe, temveč za stališče, ki ga zavzemajo eksponenti SLS in dejstva, da je govornik dolžil Orjuno albanske revolucije, tudi dopisnik ne zanikuje. Ugotavljamo, da dopisnik niti z eno besedo ni skušal oprati g. kandidata očitkov, ki jih je «Jutro» nagromadilo proti njemu. Da pojasnimo «Slovenčevo» poročevalsko točnost, pribijemo, da pisec omenjenega dopisa ni nikaka učna moč osnovne šole na Blokah, kar drage volje potrjuje tudi uredništvo «Jutra». Tudi niso bili nikak gospod učitelj od nas na vašem sestanku v Grahovem in je bil g. dopisnik gotovo vidno razburjen, da je videl povsod strahove. Ljudje se pač ne bodo iz srca smejali g. učitelju, pač pa se bodo pošteno krohotali «Slovenčevemu» poročilu. — Gospod učitelj, ki so zamudili.

POLZELA. Politični shod Naprednega bloka, ki se je vršil dne 11. januarja na Polzeli je sijajno izpadel. Gostilniški prostori br. Orešnika so bili natlačeno polni in poslušalci so z vnemo sledili besedam gg. Jos. Drofenika in Prekoršk. Zlasti pa nam je bivši poslanec g. Jos. Drofenik pojasnil in razkrinkal delovanje naših nasprotnikov klerikalcev za časa njihovega bivanja v parlamentu. Zapomnili si bomo to za vedno in dne 8. februarja pošteno obračunali z njimi, da ne bodo vedno vsega krivi naši bratje Srbi.

LETUŠ V SAVINJSKI DOLINI. Upravitelistvo osnovne šole se imenom šolske mladine najiskrenejše zahvaljuje tovarnarju g. Alojzu Goričarju za novoletno darilo v znesku 220 Din v šolske namene. Blagemu dobrotniku šole še mnogo srečnih »novih let!« — Bogomir Zlošek.

VELENJE. Aufbiks! Korajža velja! Abeug Orjuna! — To so glasovi hrabrih Velenjčanov (seveda so izeme), ki se v poznih urah razlegajo po trgu, prihajajoči iz gostilne K. Na taka izzivanja doslej sploh nismo reagirali, ker smo mislili, da bodo oni, ko uvidijo, da na ta način ne pridejo do zaželjenih incidentov, utihnili. Ker pa razgrajanja po policijski uri ni konca, in ker so se nas celo dejansko lotili, smo primorani, da opozorimo javnost in pristojno oblast na te temne individuje, ki poštenemu človeku še komaj dovolijo prosto pot po trgu. Če pa je ta povrhu še nacionalist, pa lahko s sigurnostjo kaj pričakuje. Zahtevamo, da poskrbi merodajna oblast za primerno varnost (ob takih prilikah tudi lastnina ni varna) življenja, ker bi sicer bili primorani, poslužiti se samoobrambe. Zahtevamo tudi, da se pazi na policijsko uro, posebno strogo pri neslavno znani gostilni, ki policijske ure sploh ne pozna.

PTUJ. Nemškutarstvo v Ptuju je imelo v pondeljek, 12. t. m., ko se je pripeljal bivši nemški poslanec Schauer iz Celja, zopet svoj srečen dan. Spruschina, Pirich in drugi so dirjali po mestu in si strgali podplate, da so zbrali nekaj nemškutarjev k sestanku, ki se je vršil v Društvenem domu pri zaprtih vratih skrite sobe. — Schauerjevo poročilo ni moglo biti kaj ugodno, ker je videti na obrazih ptujskih nemškutarjev, zlasti pa pri Spruschini in Pirichu, polno žalosti in srčne tesnobe. — Poslanski mandat Schauerjev in s tem vseh nemškutarjev v mariborski oblasti stoji namreč jako slabo ter bo gotovo splaval po vodi. Oditod tako globoka žalost! Kar se tiče agitacije za nemškutarstvo in Schauerja, smo izvedeli, da hočejo vsi ptujski Nemci in nemškutarji dati svoje avtomobile na razpolago, da bodo spet lovili volilce na svoj lim. Ti agitatorji naj si pa zapomnijo, da jim to ne bo uspelo. Če se jim je posrečilo leta 1924. da so z našim denarjem, ker drugod ga ne dobijo, saj od naših žuljev živijo, mogli neovirano agitirati po deželi, sramotiti našo vlado, našo državo in naše narodne delavce, se takšna agitacija v letu 1925. ne bo posrečila in jim ne bo prinesla slovenskih volilcev in nemškutarske zmage. — Kakor so pri občinskih volitvah v Ptuju pogoreli, tako bodo pogoreli tudi dne 8. svečana. To jim že vnaprej zasiguramo. Agitatorje za Schauerja pa opozarjamo na to, da sredstva, kakor so jih uporabljali v letu 1924. niso dopustna, ker jih tudi mi ne uporabljamo, zlasti pa ne, da bi agitirali z republikanstvom in »Doli s kraljem!« Pazite, da si ne opečete svojih prstov. Slovenski volilci pozor na ptujska nemškutarje!

DOL. BISTRICA V PREKMURJU. Šola v Dolnji Bistrici je tudi letos priredila svojim učencem božičnico. Vsi otroci so bili obdarovani. Da je božičnica tako lepo uspela, so pripomogli naslednji darovalci: »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani, Tvornica čokolade i kandita »Union« v Zagrebu, ter »Narodna knjigarna« v Ljubljani, za kar se šolsko upraviteljstvo vsem najprisrčnejše zahvaljuje.

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

Novost! Novost!

Danes dalje velika cirkuška atrakcija

„MARCCO“

v 6 zanimivih dejanjih v glavnih vlogah slavni **Marcco, najmočnejši človek na svetu kateri prekaša Maclsteja.** V drugih vlogah nastopijo izborni igralci kot Ferdinand Martini, Karl Falkenberg, Lotta Lorring.

Film ki se sedaj predvaja v svetovnih kino gledališčih!

Predstave: ob **4., ½6., ½8.** in **9.** uri.

KNJIGE, leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih kupuje po najvišjih cenah vedno «Ljudska knjižnica» v Mariboru, Narodni dom I.

Kolosalna senzacija za Ljubljano!

Monumenta ni velefilm.

Vsebina znana iz slovitega romana

„Hči papeža“.

Ta kolosalni še nevideni velefilm Vam od **dne 14. januarja 1925** naprej predvaja

Lukrecija Borgia

ELITNI KINO MATICA — Telefon št. 124.

V Sloveniji dosedaj še nevideno!

V glavnih vlogah največje filmske zvezde kakor: **Albert Bassermann, Paul Wegener, Conrad Veidt, Alfonz Fryland, Liane Haid, Anitta Berber itd. itd.**

Predstave: ob pol 4., 5., 7. in pol 9. uri.

Neskrajšani orkester pri vseh predstavah.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Četrtek, 15.: «Magda». P.
Petek, 16.: «Izgubljene duše». A.
Sobota, 17.: «Stričkov sen». Premijera. Izv.
Nedelja, 18.: ob 15.: «Paglavka». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Ob 20.: «Veronika Deseniška». Izv.

Ljubljanska opera.

Četrtek, 15.: «Traviata». V korist Udruženja gledaliških igralcev. Gostuje g. Josip Rijavec. Izv.
Petek, 16.: «Rusalka». B.
Sobota, 17.: «Rigoletto». C.
Nedelja, 18.: ob 15.: «Netopir». Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Šentjakobski gledališki oder.

Nedelja, 18.: «Drobtine iz Pavlihove zapuščine».

Mariborsko gledališče.

Četrtek, 15.: «Trubadur». A. Kuponi.

Narodna pesem na koncertnem odru. V bližnji preteklosti je prevladala kaj pogostokrat na raznih koncertnih programih naših pevskih društev harmonizirana slovenska narodna pesem. Narodno pesem srečavamo tudi na današnjih koncertnih sporedih, vendar v popolnoma drugi obliki. Našim modernim skladateljem ne služi več narodna melodija, ampak vzeli so narodno besedilo ter isto komponirali. Take kompozicije imajo vsi glasbeno izobraženi narodi in tvorijo dostikrat pretežni del najpopolnejših koncertnih sporedov. Tudi na pondeljkovem koncertu pevskega zbora Glasbene Matice je v izrednem številu zastopana naša narodna pesem, deloma pa njena melodija oblečena v povsem novo koncertno obleko, deloma pa je besedilo narodne pesmi povsem originalno komponirano. Zato bode ta koncert pevskega zbora Glasbene Matice pomenil vsekakor dogodek v našem glasbenem življenju. Vstopnice za koncert 19. januarja so v predprodaji v Matični knjigarni.

Deset moških in mešanih zborov, uglasbil Peter Jereb. Samozaložba. V Ljubljani 1924. Zbirka petih moških in petih mešanih zborov, na 30 straneh z lepo naslovno stranjo in krasno litografirana. Znani litijski pevovodja in skladatelj Peter Jereb je z njo podaril našim zborom šopek mičnih, priprostih, v lahkem slogu pisanih pesmic, katerih bodo zbori in pevovodje v resnici veseli. — Partiture se naročajo pri skladatelju Petru Jerebu v Litiji; 1 izvod stane 12 Din, 10 izvodov 100 Din, vsak nadaljnji izvod 8 Din. — Zbirko toplo priporočamo.

Velik koncert mariborske Glasbene Matice v Celju. V nedeljo 1. februarja ob 17. priredi Glasbena Matica iz Maribora v veliki dvorani «Celjskega doma» velik koncert, na katerem se bo izvajala monumentalna Dvořakova skladba «Mrtvi ženin», balada s soli, za mešani zbor in veliki orkester. To delo se je izven Češke proizvajalo edinole na Dunaju in pred vojno v Ljubljani. Skladbo je naštudiral in jo dirigira ravnatelj mariborske Glasbene Matice Fran Topič. Pevski zbor šteje 100 pevcev in pevk, orkester Glasbene Matice, pomnožen z vojaško godbo, pa 65 godbenikov. Kot solisti sodelujejo gdč. Vladimirova, operna pevka mariborskega narodnega gledališča, g. Kamilo Kolb iz Zagreba in g. A. Živko iz Maribora. Skladba se proizvaja v Mariboru dne 14. in 18. t. m.

Jubilej slovenskega gledališkega odra v Gorici. Letos praznuje slovenski gledališki oder v goriškem «Trgovskem domu» 25letnico prve predstave. Ta dogodek se proslavi v soboto, dne 17. januarja s Cankarjevo farso «Pohujšanje v dolini šentflorjanski», ki se je letos že ponovno izvajala v Gorici z ogromnim uspehom.

Komorni koncert v Celju. V pondeljek 2. marca priredi Glasbena Matica v Celju komorni koncert, na katerem se bodo proizvajale izključno skladbe domačega skladatelja g. Slavka Osterca. Celjska društva se naprošajo, da se pri svojih morebitnih prireditvah ozirajo na ta koncert, da ne bo kakih nepotrebnih kolizij.

Neprilike zagrebškega gledališča. — Blagajna zagrebškega gledališča je zašla v velike finančne neprilike in ne more izpolniti svojih obveznosti napram dolžnikom. Samo g. Albiniju, ki daje na posodo notni materijal, je dolžna nad 90 tisoč dinarjev, velike vsote pa dolguje tudi skladatelju Baranoviću, Šafraneku in pisatelju Begoviću ter naslednikom Milana Ogrizovića. V tem stanju more uprizarjati samo tista dela, za katera ni treba plačati tantijem, t. j. za tri Shakespearove drame, za eno Molièrovo komedijo in za eno delo srbskega pisatelja Sterije Popovića.

«Femina» v Sarajevu. V soboto, dne 10. t. m. so uprizorili v Sarajevu premijero Rosen-Nesmannove komedije «Femina». Režiral je ravnatelj sarajevske drame, igralec Avgust V. Bele.

Glasbeno društvo v Skoplju. V Skoplju so pred kratkim ustanovili «Muzičko društvo skopske gimnazije. S tem zavodom je položen temeljni kamen muzikalni izobrazbi na srbskem jugu.

«Hamlet» v hrvatskem prevodu. Zagrebška «Pozorišna biblioteka» je pravkar izdala dr. M. Bogdanovičev prevod Shakespearovega «Hamleta». To je prvi popolen in točen prevod v hrvatskem tisku. Knjiga je opremljena z podatki in prinaša sliko najboljšega Hamleta na zagrebškem odru, pokojnega igralca Andr. Fijana.

Nov član osiješkega gledališča. Uprava Narodnega gledališča v Osijeku je angažirala Vatroslava Ilidiča, ki je bil doslej zaposlen v zagrebškem kabaretu «Klub».

Novosadsko dramsko gledališče v Beogradu. Novosadska drama, ki je že pred tedni gostovala v Beogradu, nastopi dne 15. t. m. z Arcibaševim «Ljubosumjem». Dosedanje predstave novosadskega osobja so napravile na javnost in na kritiko v prestolici zelo dober utis.

Cosima Wagner zbolela. Vdova po skladatelju Wagnerju, Cosima Wagner, o kateri so lani poročali listi, da živi v precej bednih razmerah, je sedaj resno zbolela. Zdravniki sodijo, da ji njena leta ne bodo dovolila premagati bolezni in pričakujejo vsak čas nastop smrti.

Iz dunajskega gledališkega življenja. Komorni pevec Leo Slezak nastopa zopet na Dunaju. — V državni operi pojejo Verdijevo «Traviato» s Selmo Kurzovo v naslovni ulogi in Wagnerjevega «Večnega mornarja». Predstava slednjega pa se je morala zadnje dni preložiti, ker je pevka Barbara Kempova iz Berlina zbolela. Državna opera ima na sporedu še «Ariadno na Naxu». — Volksopera ima na programu «Mignon» in «Prodano nevesto».

„LUKULC“-dišave v zavojčkih so najboljše.

Domače vesti

* **Smrtna kosa.** Včeraj zjutraj je preminula v Gor. Logatcu gospa Alojzija Ferjančičeva, roj. Baškovec, soproga gospoda Ivana Ferjančiča, posestnika in gostilničarja ter tašča g. Josipa Baričevića, sodnika v Cerknici. Pokojnica je uživala med prebivalstvom vsled svoje prikupljivosti splošen ugled. Pogreb bo v petek ob 9. dopoldne na pokopališče v Gor. Logatcu. — V Mariboru je preminula po daljši bolezni gospa Amalija Lauter, vdova po šolskem svetniku. Pokojnica je bila iz znane ljubljanske rodbine in tašča velikega župana dr. Pirkmaierja. — V Vel. Laščah je umrl v torek dopoldne g. Franc Glavan, posestnik in živinozdravniški pomočnik. Pogreb bo danes dopoldne. Blag jim spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Subvencija zvezi pevskih društev.** Na prošnjo Zveze jugoslovenskih pevskih društev v Zagrebu je ministrstvo dovolilo subvencijo v znesku 20.000 Din.

* **Imenovanje v šolski službi.** Profesor tehnične srednje šole v Ljubljani dr. Marijan Stojković je imenovan za profesorja I. državne gimnazije v Zagrebu.

* **Izpitne pristojbine za kurjače in strojnike.** Izpitne pristojbine za kurjače in strojnike stabilnih parnih kotlov so zvišane in znašajo odslej za kurjače 100 dinarjev, za strojnike pa 150 dinarjev.

* **Provizorno pobiranje davščin in pristojbin v Ptuju.** Z naredbo velikega župana mariborske oblasti je mestna občina Ptuj pooblaščena, da sme provizorno v mesecih januarju in februarju pobirati kanalsko pristojbino, davščino na prenočišča in vozila, občinsko cestno naklado in 285 odst. občinsko doklado na trošarino od vina in vinskega mošta.

* **Razpisana učna mesta.** S početkom II. semestra šolskega leta 1924.-1925. se oddado naslednja učna mesta: na državnem moškem učiteljišču v Ljubljani učno mesto za matematiko in fiziko kot glavna predmeta ter učno mesto za petje in glasbo, na državnem ženskem učiteljišču v Ljubljani pa učno mesto za katoliški verouk. Učitelji na moškem in ženskem učiteljišču so zavezani, poučevati po potrebi na obeh zavodih.

* **Napredovanje naše trgovske mornarice.** Koncem tekočega meseca bo v Belfastu na Irskem dograjena velika ladja, last «Dubrovniške parobrodne plovitbe», ki obsega 10.000 ton in bo največji jugoslovenski trgovski parnik. Meseca marca izroče prometu še en parnik iste družbe, ki bo nosil ime «Kumanovo». To bo potniški brzoparnik na dva vijaka, ki bo vršil plovbo na Jadranu.

* **Brzojavna zveza z Albanijo.** Brzojavna zveza med našo državo in Albanijo je po daljšem presledku zopet upostavljena.

* **K polemiki imenovanja strokovnega učitelja za čevljarstvo** nam poroča Čevljarska zadruga v Ljubljani: «Imenovanje g. Štefanoviča je bilo izvršeno brez vednosti in brez sodelovanja zadruge. Tudi druge obrtne institucije niso bile prej niti vprašane niti obveščene in to celo obrtno-pospeševalni urad ne, čeprav je baš on v prvi vrsti prizadet. Mesto tudi ni bilo razpisano, tako da je imenovanje protizakonito. Zato je odbor Čevljarske zadruge na seji 4. t. m. soglasno protestiral proti temu imenovanju in sklenil tozadevno intervenirati pri ministrstvu trgovine in industrije. Poudariti je še treba, da razpravljamo o zadevi s strogo stanovsko-strokovnega stališča in da ne igrajo politični momenti pri njej nobene vloge.»

* **V vednost železniškim upokojencem.** Obveščamo vas, da naše društvo nima s kandidatno listo Mežnarič-Bole niti najmanjšega stika. Toliko v vednost vsem članom. — Odbor.

* **Oznanjevalci spomladi.** Gdč. Zajčeva nam je poslala iz Braslovč krasnega živega citronča, ki ga je ujela dne 13. tega meseca na izprehodu. Ljubki oznanjevalec pomladi se je letos pač močno prevaril v prirodi. Fr. Prus iz Grada v Metliki se nas je spomnil s šopkom marjetic, ki jih je nabral na Radovici pri Metliki, gospica Pavla Jesih z Rudnika pa nas je presentila z lepo razcvetlimi mačicami z Barja. Hvala!

* **Za slepe.** G. Josip Reich, višji činovnik Narodne banke, je daroval Podpornemu društvu slepih 100 Din namesto venca na grob umrlega gospoda Marjana Ravniharja; enako vsoto je darovala njegova mati gospa Olga Reich. Plemenitima darovalcema iskrena hvala.

* **Pomlad na Golici.** Z Jesenic nam poročajo: Tako lepe in mile zime kakršno imamo sedaj, ne pomnijo niti stari ljudje. Po nižavah pihlja hladen veter, po naših planinah pa sije popolnoma pomladansko solnce. Skupina turistov iz Jesenic se je podala v nedeljo na Golico in ne more prehvaliti blagodejnosti toplega solnca. Videla je na pohodu na planine kmete, ki so se pred hišami greli brez toplih oblek. Videla je druge skupine izletnikov, ki so med potjo posedavali ter se greli na solncu kakor je to običajno le poleti. Prišedši na Golico se ni mogla nadiviti modrini neba, krasnega razgleda na naš tužni Korotan ter še dalje na Visoke ture in na zgornještajerske planine. Veličasten pogled na naše gorske velikane Triglav, Mangart in Črno prst nas je kar očaral. V času, ko bi imel biti najhujši mraz, smo sedeli zunaj na prostem in bili deležni blagodejnih žarkov izredno toplega zimskega solnca. Izgleda, kakor da se je narava naveličala čakati mrzle snežene odeje ter nam je že pred časom poslala svoje oznanilke pomladi, t. j. pomladanske cvetlice. Ob potu nas je pozdravljalo vse polno pomladanskih cvetic, kakor trobentice, teloh, svedrci, brstje in mnogo drugih. Mladina izrabi te krasne, jasne solnčne dneve in pohiti na naše planine, da se naužiješ svežega zdravega zraka in krasnega razgleda!

* **Oblastveno zaprta restavracija.** Na odredbo zagrebškega mestnega fizikata je bila restavracija Manduševac radi velike nesnažnosti zaprta in zapečatena.

* **Razpisane kolodvorske restavracije.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje natečaj za uporabo kolodvorskih restavracij v Rogaški Slatini in v Dravogradu ter kolodvorske okrepčevalnice v Brežicah. Interesenti se opozarjajo na razpis v 3. številki «Uradnega lista».

* **Vojaški avijatik smrtno ponesrečil.** V bližini novosadskega aerodroma je 8. t. m. smrtno ponesrečil Mirko Steiner iz Zagreba, dijak-redov pilotske šole za rezervne oficirje, v civilu bančni uradnik. Pokojnik je bil navdušen Sokol.

* **Živa zgorela.** V banatski vasi Melenci je te dni v hiši posestnice vdove Čučin izbruhnil požar. 65 letna žena, ki je težko bolna ležala v postelji, se ni mogla rešiti. Zgorela je uprav do kosti.

* **Velika vlomilska tolpa aretirana v Zagrebu.** Zagrebška policija je aretirala v torek dobro organizirano tolpo, obstoječo iz 14 mladih vlomilcev, ki so izvršili novembra in decembra celo vrsto večjih in manjših vlomov. Aretiranci so bili izročeni sodišču in so že priznali svojo krivdo.

* **Občni zbor društva državnih uslužbencev za Slovenijo** se vrši dne 2. svečana ob 2. v Ljubljani v gostilni «Mrak» na Rimski cesti (ne kakor je bilo prvotno razglašeno). Udeležba za vse člane obvezna. Zunanji člani naj pošljejo pooblastilo, ako se občnega zbora ne udeleže. — Odbor. 118

Narodni dom v Kranju.

Kavarna in restavracija

nanovo otvorjena

se priporoča domačinom in tujcem.

1918

Iz Ljubljane

u— **Slovanski večer.** V soboto dne 17. t. m. se vrši 5. Slovanski večer, ki ga priredi jugoslov. napred. akad. društvo «Jadran» v prid opreme društvenih prostorov. Pri umetniškem delu bodo sodelovali naši najbolj priljubljeni operni pevci. Pri zabavnem delu prireditve bodo na plesnem redu predvsem priljubljeni starejši plesi, tako da bo vsakdo prišel na svoj račun. Pri plesu sodeluje znani orkester Sokola I. — Pričakujemo, da bo napredna javnost s številnim obiskom podprla naše najagilnejše napredno akademsko društvo.

u— **Koncert šentj. pevskega zbora in orkestra** se zaradi nesporazumljenja oddaje Filharmonične dvorane ne vrši v petek dne 16. januarja, ampak v petek dne 23. januarja, na kar opozarjamo ljubljansko napredno javnost. 109

u— **Predavanje v društvu «Soča».** V soboto dne 17. t. m. predava v salonu pri «Levu» vladni svetnik g. dr. Rudolf Andrejka o pokrajinskem obilježju — Jurčič « Kersnikovega romana «Rokovnjači». Tokrat začne predavanje ob 20. uri.

u— **Sokolski gledališki oder na Viču** ponovi v nedeljo ob pol 8. uri zvečer burko «Maks v škripcih» V vlogi Adele gostuje gdč. M. Hamova, članica šentjakobskega gledal. odra.

u— **Nenavadno fin okus za aranžiranje** izložbe dokazuje zopet razstava tvrdke M. Tičar v Šelenburgovi ulici. V novi izložbi je tvrdka na spreten način razstavila razne papirnate predmete za okrasitev plesnih dvoran in za razne druge prilike. Interesenti imajo priliko, da si ogledajo razstavo in se prepričajo, na kako enostaven način se da vsaka dvorana kar najokusneje dekorirati. Posebno posrečena je v izložbi punčka ali dama v dokajšnji velikosti, ki je sestavljena iz svilenega papirja v izbranih barvah. Skratka, tvrdki gre res vse priznanje na aranžiranju izložb. Društvom, ki ravno sedaj prirejajo plesne zabave, priporočamo, da si izložbo ogledajo. Služila jim bo gotovo kot vzorec za dekoriranje dvoran. 104

u— **Lovski ples.** Cenj. dame, ki bi bile pripravljene sodelovati na letošnjem tradicionelnem lovskem plesu, vabimo na pogovor v petek dne 16. t. m. ob 4. uri popoldne v zborovalnico magistrata. SLD

u— **Mesto venca na krsto Franc Perdanu** je nabralo za oslepele vojake «domino omizje» v Narodni kavarni 60 Din.

u— **Umrli v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Marjeta Mulej, kamnosekova žena, 27 let. — Frančiška Stigl, zasebnica, 61 let. — Frančiška Drašler, voznikova žena, 28 let. — Viktorija Rebec, kontoristka, 22 let. — Josip Pirih, zidar, 74 let. — Marija Žvan, uradnica, 18 let. — Barbara Lipavec, posestnikova žena « hiralka 41 let.

u— **Surov voznik.** Po novo nasuti Cesti v Rožno dolino je pripeljal v torek zvečer hlapec Peter Vidmar enovprežen voz, naložen s premogom. Ker izmučena žival ni mogla takoj speljati, jo je pričel surovi voznik neusmiljeno pretepati z bičem. Ljudje so se javno zgražali nad neusmiljenim početjem voznika, ki se pa za to ni zmenil in je obdelaval žival naprej. Končno ga je prijel stražnik in se bo moral radi svojega početja zagovarjati pred sodiščem.

u— **Fantovske «šale».** Na Glincah so se fantje pozno v noči spravili nad ograjo hiše dr. Kaiserja in jo pokvarili. Bili pa so zaloteni pri svojem početju in jih je stražnik legitimiral. Fante bo stala njihova veselost precej drago, poleg tega pa bodo dobili svojo lekcijo še pred sodiščem.

u— **Puranove pečenke** si je zaželel neznan tat in jo je šel iskat v kuhinjo čevljarja Franceta Fajona na Sv. Petra cesti št. 34. Storilec je v noči vdrl v kuhinjo s ponarejenim ključem in odnesel celega purana v vrednosti 75 Din. Vse poizvedbe za tatom so ostale brezuspešne.

u— **Policijske prijave.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 1 poškodba tuje lastnine, 1 prestopek zglaševalnih predpisov, 6 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 prireditev godbe brez dovoljenja. Aretacije so se izvršile tri in sicer: 1 radi vlačuganja, 1 radi pijanosti in 1 radi kaljenja nočnega miru.

ZA PLESNO SEZIJO

ALBIN·TURK PREŠERNOVA UL. 48 LJUBLJANA

Iz Maribora

a— **V tajni seji občinskega sveta** so v torek zvečer rešili predvsem nekaj prošenj za sprejem v domovinsko zvezo, kar se bo v bodoče kot personalna zadeva reševalo v tajnih sejah. Na dnevnem redu je bilo še nekaj prošenj magistratnih uradnikov, ki pa so bile vse odložene do sprejema nove uradniške pragmatike za mestne uslužbence. Prihodnji teden pa prične občinski svet že z razpravo novega proračuna.

a— **«Cercle francais» v Mariboru.** V nedeljo dne 11. t. m. je tukajšnji Cercle francais priredil svojim članom in prijateljem izborno uspeli družabni večer. V koncertni dvorani «Vesne» se je zbralo polno odličnih gostov in mladine, ki so z zanimanjem sledili pestremu sporedu. Najprej so mlajši člani razveselili navzoče z veseloigro «Maud», ki ji je sledilo kratko in zanimivo predavanje g. prof. Martela iz Ljubljane o treh znamenitih pesnikih 19. stoletja (S. Prudhomme, P. Verlaine in A. Samain). Tri članice društva so izpopolnile odlično predavanje s primernimi recitacijami. Gospa Milanovićeva je s svojim čistim altom zapela nekaj starofrancoskih ter modernih pesmic in žela burno ploskanje. Sledil je še zanimiv «Monolog» g. F. Furrerja, nato pa se je razvila neprisiljena zabava (čajanka), ob zvokih dijaškega orkestra, ki je prav kmalu zvabil mladino k veselemu vrtenju. Prireditelji so lahko zadovoljni z res lepim večerom.

a— **Izzivanje.** Pišejo nam: Najgrša narodna poturica je bil pred prevratom v Mariboru advokat dr. Fric Juritsch. Kot župan v Studencih pri Mariboru je dolga leta zavlačeval komisijonelni oglas za zidanje slovenske šole, ki jo je hotela v tej občini postaviti Ciril « Metodova družba. Vsled Juritschevih protizakonitih šikan je bila zidava šole končno tudi onemogočena In tako je v tej delavski koloniji germanizacija nemoteno potujčevala slovensko deco. Dr. Juritsch se je dobro zavedal svojega ogabnega slovenožrstva in se je po prevratu lepo potuhnil v svojo pisarno, kjer je začel prav na široko s kupčijami. Očividno pa misli, da so njegova renegatska izzivanja že v toliko pozabljena, da lahko pride zopet na solnce. Za skupščinske volitve so ga Nemci postavili v Studencih za čuvarja škrinjice. Povrh tega funkcionira tudi kot član glavnega volilnega odbora za nemško stranko. Gospoda Juritscha bomo torej vzeli zopet v primerno evidenco.

a— **Večerni tečaj za šivanje oblek** prireja zopet S'ov. žensko društvo ob torkih in petkih od 17. do 19. ure na državnem ženskem učiteljišču, Zrinjski trg. Tam se sprejemajo tudi prijave.

a— **Od kopališča v pogrebni zavod in nazaj.** Prejeli smo: Mariborski magistrat razpisuje za mestno kopališče službo maserja. Prošnje pa je treba vlagati pri ravnateljstvu pogrebnega zavoda. Takšna reklama ni baš v korist mestnega kopališča. Ljudje so namreč mnenja, da se ne bodo pustili v kopališču prati od maserja, ki hodi tudi k pogrebnemu zavodu v službo, kjer ima opravka z mrliči.

Iz Celja

e— **Gremij trgovcev v Celju** naznanja, da se vrši v nedeljo dne 18. t. m. ob 11. uri dopoldne v mali dvorani «Celjskega doma» (bivši hotel «Union») zborovanje trgovcev in sploh vseh uvoznikov in izvoznikov. Na zborovanju bo predaval dr. Dobrila, tajnik ljubljanske borze, o pomenu borze in borzinega razsodišča. Pozivljejo se vsi, ki se pečajo z lesno, tekstilno, kolonijalno, galanterijsko stroko, urarji, lekarnarji in osobito industrijalci, da se zanesljivo udeležijo sestanka.

Celjani in okoličani!

Danes, v četrtek, vsi na

shod

Narodnega bloka,

ki se vrši ob 8. zvečer v Narodnem domu.

Govorita gg. dr. Pivko in Josip Drofenik.

Iz Primorja

* *Kralj Aleksander in kraljica Marija v Trstu.* V pondeljek ob 10. uri predpoldne sta dospela v Trst kralj Aleksander in kraljica Marija v spremstvu dvornega ministra Jankovića, rimskega poslanika Antonijevića in admirala Mažuranića. Na kolodvoru so jih sprejeli generalni konzul v Trstu Stepanović, prefekt Moroni in druge osebnosti. Kralj in kraljica sta obedovala na kolodvoru in se potem odpeljala dalje.

* *Režimsko nadzorstvo nad slovenskim ljudstvom.* Goriški podprefekt je v sporazumu s poveljstvom soške legije zaukazal, da se mora odslej strožje paziti na obmejne cone ter je odredil stražno službo v občinah: Komen, Kojsko, Števerjan, Kanal, Ajdovščina, Miren, Vipava, Št. Peter, Štandrež in Solkan. V mnogih izmed imenovanih krajev so se na povelje izvršile hišne preiskave, ki pa niso mogle ugotoviti nič drugega, kakor da slovensko ljudstvo še vedno rado bere knjige v materinem jeziku. Nekaterim posestnikom so gostoljubni miličniki odnesli knjige.

* *Nalezljive bolezni v Trstu.* V zadnjem tednu so ugotovili v Trstu 14 slučajev davice, 26 slučajev škrlatice in 2 slučaja legarja.

* *Nezgoda v kamnolomu.* V Caharijevem kamnolomu v Nabrežini pri Trstu je te dni lomil kamenje 48letni kamnosek Valentin Šušteršič iz Gorjanskega na Krasu. Pri delu mu je padla na nogo debela skala, ki mu je pokvarila stopalo. Morali so ga prepeljati v tržaško bolnišnico.

* *Nevarna otroška igra.* Dva triletna otroka, Ema Vatovec in Mirko Lukač iz Orehka pri Rakeku sta se pred dnevi igrala na sosedovem dvorišču. Blizu njiju je ležala sekira, katero je vzel v roke Mirko Lukač in zamahnil z njo proti Emi ter ji odsekal tri prste. Otroka so morali oddati v bolnišnico.

Maribor v koledarju „Jugoslovenske Matice"

Maribor, 12. januarja.

Gospodinjski koledar, ki ga je že četrto leto izdala Jugoslov. Matica in gre v tisočih izvodih med slovenske družine, je nedvomno izrazito nacionalno-bojna publikacija. Med inteligenco kot med širšimi sloji je tako priljubljena, da je letošnja izdaja že razprodana. Koledar je torej za nas tudi v nacionalno-gospodarskem oziru ogromne važnosti in močno učinkovito orožje proti narodnim nasprotnikom, zlasti trgovcem in industrijalcem, ki še iz raznih vzrokov med nami eksploatirajo narodno nezavednost ob meji, zlasti pa po bivših nemškutarskih gnezdih.

Osobito velja to še za Maribor, ki ga ravno vsled tega še dolgo ne bomo popolnoma osvobojili, če ne bo naš nastop proti oholim Nemcem, ki se še vedno nočejo niti slovenščine priučiti, odločen, enotnejši in skupen. Ob raznih prilikah se je že povdarjalo, da leži ravno v tem velik del vsenarodnih nalog, ki jih ima vršiti Jugoslovenska Matica v Mariboru. Ker pa se njen predsednik g. Ribarič briga mnogo bolj za politiko, za povečanje razdora v narodnih vrstah, zanemarja poleg drugih tudi to važno zadačo Jugoslov. Matice v Mariboru. Pa ne samo, da ne stori ničesar v pozitivnem oziru, on ruši v slepoti svojega političnega častihlepja celo to, kar smo dosedaj zgradili: Koledar Jugoslov. Matice je bil doslej — kar je samo ob sebi umevno — inseratnem delu ogledalo in pregled našega narodnega gospodarstva. Sprejemali so se oglasi izključno res narodnih podjetij in to drugače biti ni moglo, kakor tudi izdajateljem »Südmarke« ne bi prišlo na um, sprejemati v svoje publikacije oglase narodno zavednih slovenskih trgovcev, obrtnikov in industrijalcev.

Naš koledar »Jugoslov. Matice«, pa je prinesel letos iz Maribora celo vrsto inseratov izrazito nemških tvrdk, katerih lastniki ne znajo niti besedice slovenski, n. pr. celo nemškega lida Turada na Aleksandrovi cesti in celo takšne, katere so slovenski listi že javno ožigosali kot člane nemškega političnega društva.

Za to je odgovoren predsednik Jugoslovenske Matice v Mariboru g. Ribarič, ki očividno ni imel časa vsled svojih ogromnih poslov v politični preorientaciji, da bi se pobrigal za zadostno število oglasov slovenskih tvrdk. Koledar je s tem tudi izgubil značaj izključno narodnega seznama virov, kjer bi naj slovenska gospodinje nabavljale potrebščine. Poleg narodne sramote in splošno narodnih interesov so s tem prizadeti tudi bitni interesi narodnih pridobitnih krogov v Mariboru, ki se moralo itak težko boriti baš v teh dneh z nemško konkurenco.

Glavni odbor Jugoslovenske Matice je dolžan zadevo javno razčistiti in dati narodni stvari popolno zadoščenje. G. Ribarič pa bi naj imel saj toliko časti kot jo je pokazal svoječasno dr. Toplak, ki je takoj odložil mesto starosta pri Sokolu, ko se je podal na bojno polje. G. Ribarič je vendar dovolj dolgo preizkusal svojo predsedniško nezmožnost pri Jugoslovenski Matici!

Proti pokvarjenju ljubljanskega magistrata

Iz krogov ljubljanskih oblikujočih umetnikov smo prejeli naslednji apel ki ga priobčujemo v trdnem uverjenju, da bo gerentski svet uvaževal soglasno mnenje strokovnjakov in umetnikov.

Glasi se:

Mestna elektrarna na magistratu rabi za svoje potrebe prodajalno in že nekaj časa sem se vrše dela za namestitev te prodajalne v pritličju desnega magistratnega krila, to je hiše št. 2. Načrt predvideva obenem porušenje dosedanje stare fasade, čeprav morda samo delno, in ustvaritev nove, reklamne, kakršno hoče imeti vsaka prodajalna.

Gotovo bi se v ta načrt magistratne uprave nihče ne vtikal, če bi omenjena fasada hiše št. 2 ne bila lep in v Ljubljani že redek primer arhitekturne fasade iz dobe rokokojskega klasicizma koncem XVIII. stoletja, in na drugi strani, kar je še važnejše, če bi s tudi samo delno izpremembo sedanje fasade ne bila razbita estetska celota lica ljubljanskega magistratnega poslopja. Sprememba te fasade pomenja nerazumevanje za staro umetnino in pomanjkanje estetskega čuta.

Načrt je izšel iz glav gospodov prejšnjega magistratnega režima, a baš zadnje dni so pred omenjeno fasado postavili ograjo in že se je razdiralno delo začelo. Tu pa so v zadnjem hipu vložila javen protest vsa naša umetniška društva umetniške in umetnostno « zgodovinske institucije, olepševalno društvo in urad za varstvo spomenikov. Tudi «Jutro» je objavilo pred dnevi ta protest, ki je stvarno kritiziral nameravano prezidavo in vložil v interesu vse javnosti proti činu svoj veto.

Žal, z vsem tem se je dosegla samo začasna ustavitev dela in nobenih jamstev dosedaj še ni, da bo imel omenjeni protest vseh merodajnih in strokovnih krogov pravi uspeh.

Poudarjamo še enkrat: magistratno poslopje z oskrunjenim desnim krilom ni več estetska celota. Kdor bi preko mnenja strokovnjakov kljub vsemu izpremenil sedanje lice našega magistrata, bi storil neodpusten greh nad licem tega ponosnega poslopja in bi prekoračil meje svoje kompetence, ker je lice mesta stvar vseh meščanov, ne pa le magistrata. Poglejmo le, kako na pr. Pražani varujejo svojo mestno hišo, ki jim je kakor svetinja! Poglejmo po nemških in italijanskih mestih! Povsod na svetu se najde pieteta do starih svetinj, se najde pravi estetski ozir.

Da bi se pri nas ne? Ni li dovolj, da so pred časom tako neokusno prebarvali magistratno predvežo? Naj li bo res v Ljubljani za arhitektonske ukrepe merodajen kdorkoli, samo ne arhitekt ali umetnik, oziroma vsa javnost?

Obžalovati je, da v naši državi še vedno ni uveljavljen spomeniški zakon, ki bi v tem oziru napravil red. Čim dalje bodo odlašali z njim, tem več škode bo. Žal tudi, da se v Ljubljani še vedno ni ustanovila v okrilju magistratne merodajnosti komisija arhitektov, ki bi stalno pretresala načrte, ki predvidevajo kakršnokoli izpremembo lica mesta, nove zgradbe in rušenje starih. Mari nimamo doma dovolj strokovnjakov, celo takih, za katere nam je inozemstvo zavistno? Upamo, da bodo vladni in magistratni krogi že enkrat uvideli to nujno potrebo in stvar uredili.

Pristni pariški parfum.

Pravi šopek naravnih cvetk je steklenička

Creme Simon

(Creme Simon).

Legendarna svežost te izborne toaletne kreme, ki je delikatno parfumirana s čistimi rožnatimi esencami, ugaja ženski, ki zapazi tudi, da postaja njena polt pri redni uporabi te kreme vedra in čista ter njena koža mila in nežna.

Ali je treba še več, milostiva, da si pridobimo vaše prijateljstvo?

Krema, puder in milo Simon

Parfumerie Simon, 59, Fg. St. Martin, Paris

Nova krasna kolekcija

plesnih toalet

je končana in na razpolago. Razpoložena bo na prost ogled 15., 16. in 17. t. m.

Cenjene dame se vabijo na ogled v navedenih treh dneh od ½ 11. do 1. in od 3. — 6. ure.

MODNI ATELIJE M. ŠARC

Ljubljana, Kongresni trg 4/II.

Vabijo se tudi dame z dežele.

Iz življenja in sveta

Vreme se izpreminja

Dober teden že imamo naravnost spomladansko vreme, ki je že marsikomu dalo povoda za sicer neutemeljeno upanje da letos zime sploh ne bo več,, če je doslej ni bilo Dosedaj pa nismo imeli zime, kakor vemo. Marsikdo se je v mislih že bavil s spomladanskimi toaletami, morda je bila med njimi tudi kaka ljubezniva čitateljica «Jutra». No, pa kaže, pravimo kaže, da ne bo mnogo kruha iz te moke.

Kajti vreme se izpreminja. Pri nas sicer še ne, pač pa drugod, in iz tega se da sklepati, da bo tudi pri nas v par dneh nastopil preokret v sedanjem, naravnost idealnem zimskem vremenu.

Iz Švice prihajajo vesti, da je tamkaj nenadno, kar čez noč, nastopil silen mraz. Večinoma je po nižjih krajih Švice kazal toplomer še 17 stopinj nad ničlo. Začetkom tega tedna pa je živo srebro naenkrat padlo na 7 stopinj pod ničlo, v višjih legah celo na 15 in več. V kantonu Glarusu je v torek mrznil na planjavi mož, ki je bil prav dobro obučen, v gozdičku pa dve gospodični, ki sta zgrešili pot. Tudi iz drugih krajev poročajo o silnem mrazu, ki je zahteval več žrtev.

Na mnogih krajih je voda močno zamrznila in povsod se dela debel led. Po ulicah je naravnost nevarno hoditi, ker si vsak hip v nevarnosti, da ti ne spodrsne in da se ne pokvariš. Nad Švico se oblači, kakor pravijo poslednja poročila. Pričakovati je, da v kratkem zapade sneg.

Pa ne samo iz Švice, tudi iz drugih držav prihajajo podobne vesti. Povsod računajo s skorajšnjim padanjem večinoma toli zaželjenega snega. Prvič si sploh ne moreš predstavljati zime, vsaj ne v naših širinah, brez snega. Ali je to sploh še v redu, da za božič še ni padel sneg? Drugič si ga pa želi kmet, ker se boji za ozimino, ki bo spomladi slabo kalila, če bodo tla premrzla.

Kaj bo in kaj ne bo, o tem se ne da dosti razpravljati. Edino, kar moremo danes povedati svojim prijateljem, je: počakajte, pa boste videli! Gotovo je le, da dolgo več ne bo ostalo lepo.

Stavka mornarjev v Avstraliji

Avstralski mornarji so začeli stavkati, ker brodarske družbe niso ugodile njihovim zahtevam po izboljšanju gmotnega položaja in nekaterih drugih ugodnosti Vsled stavke je ustavljena vsa plovba.

Vlada je sedaj naprosila sodišča, naj diskvalificirajo zvezo mornarjev. Ministrski predsednik Bruce je izjavil, da pomenja stavka pomorščakov napad na državo. Pravi, da je prišlo vodstvo izvestnih strokovnih organizacij v roke revolucijonarjev.

Kot odgovor na ta korak vlade so pristaniški delavci v Sidneyu, glavnem mestu Avstralije, proglasili bojkot nad celo vrsto nadaljnih parnikov, ker so člani zveze bivših vojakov prevzeli nalaganje in razkladanje na teh ladjah. Sedaj postopata zvezi strokovnih organizacij mornarjev in pristaniških delavcev solidarno.

Razmerje med pristaniškimi delavci in bivšimi vojaki, ki jih pomorščaki smatrajo za stavkokaze, je zelo napeto. Prišlo je že zadnje dni večkrat do spopadov. Tako se je vršil te dni v Sidneyu pravcati boj med močno skupino bivših vojakov in gručo pristaniških delavcev, v katerem je bilo več oseb hudo ranjenih.

Zakladi Aleksandra Velikega

Ruska javnost je te dni zelo vznemirjena zaradi nekih zakladov, ki jih je skril Aleksander Veliki štiri stoletja pred Kristom. Pravijo, da preiskuje ljudski komisar v mestu Baku na Kavkazu navedbe nekega kmeta, ki trdi, da pozna tajnost tega zaklada.

Ta kmet pravi, da je prišel leta 1860. bivši knjižničar turškega sultana, ki je bil Grk, v svojo domačo vas Šamaho, da bi iskal bajne zaklade Aleksandra Velikega. Sredi dela pa je Grka nenadoma zgrabila malarija, ki ji je podlegel. Svojemu očetu je zapustil načrt, na katerem je natančno označil kraj, kjer so skriti neizmerni zakladi makedonskega kralja.

Ruska caristična vlada je dala l. 1913. kmetu Saveljevu dovoljenje, da sme iskati zaklade. Ta kmet trdi sedaj, da je našel dragocenosti Aleksandra Velikega. Vendar pa zahteva od sovjetske vlade, da mu mora odstopiti tretjino vsega zaklada, ako hoče od njega izvedeti, kje naj koplje.

Sovjeti v Baku so sedaj zaprli kmeta in preiskujejo, v koliko odgovarjajo njegove navedbe resnici.

Zena v službi policije

Žena v službi policije, zlasti kot detektivka, ni nič novega. Skoraj vse države imajo v svoji policijski službi ženske, ki povprečno zelo zadovoljivo izvršujejo svojo nalogo.

Zlasti se odlikuje na tem polju Anglija. V policijski službi v Londonu je že mnogo let nameščena gdč. Maud Westova, ki naravnost vzorno opravlja svoje posle in velja kot najboljša detektivka na svetu. Ta dama izvira iz stare odvetniške rodbine, in zato ni nič čudnega, če se je že kot mlado dekle začela baviti s kriminalistiko. Ponjeni izjavi je ženska v mnogih ozirih bolj pripravna za policaja kot moški. Znano je, da polagajo ženske veliko več važnosti in pozornosti malenkostim, ki niso po mnenju moškega dovolj važne. Zdi se, da imajo ženske poseben smisel za stvari, ki so na stvari neznatne, so pa važne za ustvaritev praktične teorije.

Za preoblačenje in izpremenitev svoje zunanjosti so ženske pač manj sposobne, ker jih je zelo lahko spoznati. Moška obleka nikoli ne vzbuja toliko suma kot ženska. Moški lahko skrije čepico ali mehek klobuk v žepu, česar žena ne more. Detektivka more biti v stanu, da jo svet smatra za elegantno damo v večerni toaleti ali za pometarico in ribarico s krtačo v rokah. Razumeti mora vse in mora znati v najkrajšem času popolnoma izpremeniti svojo zunanjost. Predstavljati mora elegantno, ponosno aristokratinjo, par minut kasneje pa mora biti, če zahtevajo okoliščine, strežnica. Ženska brez naobrazbe tega ne bi mogla storiti. Ženska ima veliko lažje dostop na vse mogoče kraje kot moški. Na ta način izve zaželjeno tudi veliko prej.

Miss Westova pripoveduje, da je igrala že vse mogoče uloge. Bila je prodajalka, dekla, natakarica, strežnica v bolnišnicah in drugih podobnih zavodih, sobarica in hotelska nameščenka. Zelo težko ji je bilo v začetku posnemati moški glas. Kasneje se je v tem tako izurila, da je ne bi po glasu nihče spoznal, da je ženska. Po mnenju Westove je najbolj zanimivo najti anonimne obrekovalce. Pravi, da je pri tem dobila globok vpogled v dokaj čudno duševno razpoloženje raznih ljudi. Naravnost čudno je, kako obrekovalci mislijo in delajo. Zunanja sila goni marsikoga k takemu zločinskemu postopanju, in z marsikomur je treba imeti usmiljenje.

Starost ne igra pri ženskem detektivu nobene uloge. Marsikatera žena je odkrila že precej pozno svojo sposobnost za policaja. Zanimivo je, da je na Angleškem naval na žensko policijsko službo izredno velik. K temu je predvsem kriv kinematograf, ker slika policijski poklic kot izredno razburljiv in zanimiv. Zato ni čudno, da se, posebno pri mladini, vzbuja veselje in naravnost hrepenenje po detektivski službi, ker vsakdo misli, kdor je le parkrat videl detektivske filme, da je že rojen policaj.

Poklic detektivke zahteva velike izdatke. Ženski detektiv mora imeti izredno obsežno garderobo. Imeti mora vsak hip na razpolago veliko več vsakovrstnih oblek kot moški. Pomisliti je treba tudi na dejstvo, da so si moške obleke zelo podobne in da se sploh moška moda skoraj ne menja, dočim je to pri ženskah popolnoma drugače. Marsikdaj ne sme obleči detektivka ene obleke dvakrat, ker bi jo sicer ljudje takoj spoznali. Isto velja tudi za druge toaletne potrebščine, predvsem za klobuk.

Londonska policija zalaga dobre policajke s celo kopo denarja, ker vé, da morajo imeti vsak čas na razpolago, če treba, tudi velike denarne zneske, da ne pridejo v stisko, kadar zahteva služba od njih elegantnega nastopa v najodličnejši družbi.

× **Nove obtožbe v aferi Kadivčevi.** Gospa Kadivčeva, ki je bila, kakor bo čitateljem «Jutra» še gotovo v spominu, obsojena na več let ječe zaradi razvpih nečednih dejanj, in se nahaja sedaj v jetnišnici v St. Pöltnu pri Dunaju je zaprosila za obnovo razprave, češ, da ima povedati nekaj posebno važnega, kar bi jo precej razbremenilo. Višje deželno sodišče na Dunaju je sedaj to prošnjo obsojenke zavrnilo Kadivčeva je namreč v svoji prošnji dolžila svoje soobtožence, predvsem bivšega barona Leopolda Chlumeckega, da se je hudo pregrešil. Te navedbe so imele za posledico, da je sodišče uvedlo kazensko postopanje zoper Kadivčeve soobtožence, ki so bili pri prvi razpravi oproščeni. Preiskovalni sodnik je zahteval, naj takoj pripeljejo Kadivčevo na Dunaj.

× **Velik požar v tvornici sladkorja.** V torek popoldne okrog ene je izbruhnil, kakor smo kratko že poročali, v tvornici sladkorja v Chropinu na Moravskem velik požar, čigar vzroki doslej še niso ugotovljeni. Ogenj je nastal v oddelku za rafinerijo in se je hitro razširil na celo poslopje, kjer je nameščena rafinerija. To poslopje je pogorelo do tal. Požarni brambi in delavcem tvornice se je po hudem naporu posrečilo rešiti skladišče, polno sirovin ter strojni oddelek in velike zaloge izgotovljenega sladkorja. Škoda znaša več milijonov, je pa pokrita z zavarovalnino. Gasile so požarne brambe iz vse okolice. Posrečilo se jim je proti večeru lokalizirati požar, ki še vedno traja. Za sosednje hiše ni več nevarnosti.

× **Ustanovitev igralnice v Budimpešti.** Madžarsko notranje ministrstvo je dalo podjetnikom igralnice v Zoppotu pri Gdanskem koncesijo za ustanovitev igralskega kazina v Budimpešti. Kazino naj bi se nastanil na Margaretnem otoku v prostorih aristokratskega Otoškega kluba. Podjetniki se morajo obvezati, da bodo namesto klubovega poslopja prej ali slej sezidali monumentalno kazinsko palačo po vzorcu Monte Carla. Notranje ministrstvo računa, da bo imela ustanovitev mednarodnega igralskega kazina v Budimpešti za posledico znaten povzdig tujskega prometa na Madžarskem.

× **Zopet staro rimsko mesto so izkopali,** to pot v Angliji in sicer 7 milj južno od Shrewsburyja. Mesto se je imenovalo Uriconium in je pokrivalo ploščino 7 km². To mesto je bilo zelo važno. Uriconium je ležal na križišču cest ter je bila v njem ena, če ne dve rimski legiji. Izkopanine so pokazale, da je mesto trpelo večkrat zaradi požara. Odkrili so n. pr. ostanke precej razsežne bazilike, ki je bila po dveh vrstah stebrov razdeljena v tri ladje. Na južni strani bazilike je bilo kopališče, v katerem so našli skelet moža, ki izteguje roko po kupu denarja. Razen tega so našli tu še druge skelete mož, žen, pa tudi otrok. Te ljudi so brzkone pokopale razvaline, porušila se je bazilika zbog požara. Mesto so uničili l. 420. Briti. Uriconium je imel široke ulice. Novci, ki so jih našli, so nekateri tako dobro ohranjeni, kot da so bili šele kovani.

× **Kako so urejene ameriške banke.** Pred kratkim je sezidala «Federale Bank» v New Yorku novo palačo. Podjetje zaposluje nad 2500 uradnikov. Vrednost depozitiranega denarja in vrednostnih papirjev znaša nad 500 milijonov dolarjev. Shramba za dragocenosti se nahaja 25 metrov pod zemljo in materijal, iz katerega je zgrajeno poslopje je takšen, da ga ne more zrušiti niti dinamit. Posamezne sobe imajo po šest vrat iz jekla, ključe centralne blagajne pa čuva poseben uradnik, katerega nadzoruje stalno pet inspektorjev. Dvorane v tem oddelku so tako urejene, da se čuje vsak poskus odpiranja in zapiranja. Posebni, akustično občutljivi aparati naznanijo vsak šum. Pravijo, da je pod temi okolnostmi vsak vlom v banko izključen.

× **Mikroskopična dopisnica.** «Messaggero» poroča: Prejeli smo dopisnico, ki jo je s prostim očesom napisal prof. N. D' Urso, lepopisec, ki se baš mudi v Rimu. Obsega 260 vrstic, 11 tisoč besed, 54.980 črk. Napisana je zgodovina Črne gore, zaljubljene pesmi, povesti, legende in pesmi črnogorske, življenje Petrovičev, kraljice Helene, kralja Viktorja Emanuela III., njuna poroka itd. Prof. D' Urso je specijalist v mikroskopični pisavi. Na neki drugi dopisnici je izpisal zgodovino savojskega rodu od začetka do Humberta I., na drugi strani, kjer je poštna znamka in naslov, pa je napisal tretji spev Dantejevih Vic. Pred D' Ursom je bilo mogoče napisati na navadni dopisnici največ 3000 besed.

Krasne svilene podloge

za damske kostume in plašče po zelo ugodni ceni ima v zalogi tvrdka

Drago Schwab, Ljubljana.

Zdravstvo

Je-li tobak škodljiv?

V tobaku se nahaja *nikotin*. Ime tega strupa izhaja od Jeana Nicota, francoskega poslanika na Portugalskem, ki je sredi 16. stoletja prinesel tobačne liste v Francijo. Leta 1571. je španski zdravnik Nicolas Menardes izdal knjigo o tobaku, v kateri povdarja njegovo zdravilno vrednost. Zato so kmalu jeli uporabljati tobak kot medikament. Kajenje na javnih prostorih pa je ostalo še dolgo časa potem zakonito prepovedano, in tudi sicer je bil kadilec izpostavljen zasmehu konservativnega naroda. Kajenje se je jelo širiti šele sredi preteklega stoletja.

Kemično je nikotin alkaloid. Razen nikotina pa se nahajajo v tobaku še piridinove in pikolinove baze. Sluznice ust in dihalnih organov vsesavajo nikotin, ki dospe tako v kri in s krvjo v vse telesne organe.

V novejšem času je študiral dr. Heinz, kolika množina nikotina dospe pri kajenju v telo. Dr. Heinz izhaja s stališča, da je v različnih tobačnih preparatih množina nikotina različna. Iz zvečilnega tobaka in iz tobaka za noslanje je nikotin skoraj popolnoma odstranjen, tobak za pipe vsebuje pa manj nikotina kakor cigarete. Avstrijske «Virginias»-cigarete vsebujejo do 7 odst. nikotina, t. j. precej več kakor «Havana»-cigare. Če se kljub temu zgodi, da se kadilci havanskih cigar češče zastrupe na nikotinu kakor kadilci cigaret je temu vzrok dejstvo, da pridejo havane v promet precej vlažne. Tobak vlažnih cigar pa vsebuje 50 — 75 odst več nikotina kakor tobak suhih cigar.

Heinz je dalje ugotovil, da pride pri inhaliranju *osemkrat* več nikotina v telo kakor pri navadnem kajenju. Ako kdo prvič kadi, nastopi rado akutno zastrupljenje, ki se javlja v tesnobnosti, potu, bljuvanju in v ojačenem delovanju srca. Značilen za tako zastrupljenje je tudi sprva počasen, potem pa vedno hitrejši utrip, bledica obraza in pogosto tudi omotica.

Akutno zastrupljenje je pri kadilcih precej redko, ker se organizem kmalu privadi na manjšo količino nikotina. Zmerno kajenje vpliva na kadilca v mnogem oziru ugodno, vzbuja ugodje in zdravju ne škoduje. Izmučeni živci se osvežijo pri pušenju tobaka in tudi misel postane prožnejša. Vpliv nikotina na možgansko skorjo pospešuje domišljijo. Nasprotno pa se prenapeti živci in čuti ob pušenju pomirijo. Nervozni kadilci imajo navado, da cigareto popušijo jedva do polovice in takoj prižgejo novo. To ravnanje je fiziološko upravičeno: nikotin se namreč kupiči in nabira v ogorku in kadilec instinktivno čuti, da mu kajenje več ne prija.

Nikotin povzroča izločevanje žlez. Pri akutnem zastrupljenju se opaža nabiranje sline v ustih, pot izstopa iz kože in bolnika pritiska urin. — Nezmerno uživanje tobaka pa zdravju seveda škoduje hudo. Govorili smo že o škodljivosti vdihavanja tobakovega dima (inhaliranje). Istotako škodljivo je *požiranje* dima. Ako kadilec dalje časa nezmerno uživa tobak, nastane kronično zastrupljenje, ki zadene žrelo in jabolko, pa tudi srce, želodčni kanal, ušesa, oči, živčni sistem in seksualne organe. Dolgoletni kadilci, ki uživajo mnogo tobaka trpe na slabem spominu in na pozabljivosti. Ti simptomi pa se brzo izboljšajo, če kadilec za nekaj časa omeji kajenje.

Mnogokrat se čuje vprašanje: koliko cigar ali cigaret smem pokaditi brez škode? Temu je težko odgovoriti. Merodajen je namreč telesni ustroj kadilca. Kadar ti tobak ne prija več, kadar ti pušenje škoduje, prenehaj kaditi, in ne bo se ti treba bati škodljivih posledic nezmernega uživanja tobaka.

Kot zdravilno sredstvo se tobak še danes uporablja med ljudstvom. Baje upliva kajenje na protin in na revmatično otekanje členkov. V zadnjih letih so priporočali zdravniki kajenje proti gripi, češ da kajenje desinficira usta, kjer se najraje nabirajo bacili, ki povzročujejo špansko bolezen.

Splošno lahko torej rečemo: zmerno kajenje bodisi cigaret, bodisi cigar ali pipe ne more imeti resnih posledic za zdravje kadilca. Dokler bo živelo človeštvo, bo imelo poželjenje do uživanja. In uživanje tobaka mu lahko mirne vesti priporočamo. Samo zmerno.

Nalezljive bolezni v l. 1924

Odsek Zveze narodov za zdravstvo je sestavil statistiko nalezljivih bolezni v letu 1924., ki je zelo zanimiva. Iz nje se vidi, da je zdravstveno stanje prebivalstva na vsem svetu razmeroma precej zadovoljivo in da se nam ni bati prehudih epidemij.

Pred vsem naglaša poročilo takozvano spalno bolezen v Angliji, ki je ena najhujših epidemij te vrste, ki jo je kdaj doletela. Dočim je zbolelo za to epidemijo leta 1923. 1038 oseb, je porastlo število dne 1. novembra 1924. na 5673. Sicer je ta izredna bolezen razširjena v majhnem obsegu le še v Italiji, na Švedskem in v Švici.

Influenca je bila lani precej brezpomembna. Kuga je precej nazadovala, zlasti zadnje mesece v Egiptu. To je najnižje stanje obolelosti za kugo poslednjih pet let.

Kolera je zahtevala v Indiji v jeseni še veliko število žrtev, sedaj pa nazaduje, kakor v drugih državah. Isto velja za pegavico. Koze so se pojavile v nekoliko večjem številu na Španskem. Razmeroma mnogo oseb je obolelo za to boleznijo tudi na Angleškem in v Severni Ameriki.

Trebušni legar je bil v poznem poletju nekoliko bolj pogost v baltskih državah in na Poljskem. V Nemčiji je zbolelo nekaj več ljudi kot prejšnje leto. Resne epidemije škrlatinke so se pojavile v posameznih deželah, posebno v Zedinjenih državah.

Ena najhujših nalezljivih bolezni je bila lani malarija, za katero je v Rusiji zbolelo več miljonov ljudi, vendar pa jih je kljub razmeram pod sovjetskim režimom umrlo razmeroma le prav malo

Drugih nalezljivih bolezni lansko leto ni bilo, ali vsaj ne v taki množini, da bi se dalo govoriti o epidemiji.

E. Tréval:

Lev in miš

Pravljica za odrasle.

V vinarni Mignon, kjer so šopki krasili mizo, je sedela vesela družba starejših gospodov. Slavili so petdesetletnico zaslužnega reprezentanta visoke finance, Frana Laaba, vsakdanjega gosta v tej vinarni. Zahajal je sem z matematično točnostjo na predjužnik ob pol dvanajstih iz svoje pisarne v soseščini.

Njegova družba je bila zbrana polnoštevilno. Razen lekarnarja Rozhonja so bili tu bankir Švestka, ravnatelj finančne prokurature Zvonil, lastnik menjalnice Kunštatsky, živahni stavbenik Leckdo in slednjič okrajni predstojnik v pokoju Heyberger.

Vsi so v slavljencu častili svojega glavarja. Laab jih je res nadkriljeval po svoji smeli podjetnosti, po svojih velikopoteznih kombinacijah in dobičkanosnih transakcijah. Na borzi je bila njegova beseda pravi orakel, po katerem se je ravnala armada malih špekulantov. Nihče ni pravzaprav vedel, kako veliko je Laabovo bogastvo, in vsak je bil prepričan, da je neizmerno

Ker Laab ni ostajal pri svojem predjužniku dalje kot pol ure, so se vsi požurili s čestitkami in napitnicami. Jedli in pili so danes na Laabov račun. Leckdo, ki je imel razen zlate tudi še poetično žilo, je nazval slavljenca v visokodoneči apostrofi leva med ostalo drhaljo, ne izvzemši niti prisotnih.

Sledilo je hrupno pritrjevanje, ko je Leckdo končal svoj nagovor, zazvonili so kozarci s šampanjcem.

Slavljenec se je samo ironično smehljal in kimal s svojo napoleonsko glavo. Potem je sam povzel besedo.

«Prijatelji, opazka o levu me je spomnila na znano basen o levu in miši.»

«Aha!» se je vmesil razgreti Švestka. «Kako je lev zašel v mrežo —»

«In je miš preglodala vozle ter ga osvobodila,» je dopolnil Leckdo.

«Pa kaj vlačite te misli sem?» je ugovarjal Kunštatsky, ki ga je pri spominu na miš obšel mraz kot kako nervozno gospodično.

«Čisto upravičeno,» je odgovoril Laab. Imenovali ste me leva. No, in res, tudi meni se je pripetila slična nezgoda, kakor onemu levu z miško. Seveda moja miš je bila le simbolična tako, kakor sem tudi jaz le simbolični lev.»

«To bo nekaj!» se je veselil ravnatelj Zvonil, ki je sam rad in dobro pravil anekdote.

«Jubilejna prigodba!» je klical Švestka.

«Gospodje, pustite ga govoriti!» je opominjal Leckdo. In obrnivši se k Laabu, je rekel ter pobožno zavijal oči: «Oči vseh upajo vate, o gospod!»

«Na, dobro! Kakor veste, gospodje, hodim v Prago iz svoje vile na Žižkovu peš; to pa zato, da se izprehodim. V Karlovi ulici, «pri Bolgarju», je stal leta 1919., ko se je pripetila moja prigodba, vsak dan enoročen berač, ki se je izdajal za vojnega invalida, a v resnici ni bil. Dajal sem mu miloščino, a ne toliko iz usmiljenja, kajti možak je bil še precej mlad in sposoben za delo, kakor zato, ker me je njegovo glasno zahvaljevanje zabavalo. Moj berač je bil rojen govornik in svojo zabavalo je imel očividno stopnjevano po višini milodarov, ki jih je dobival. Jaz sem mu dal vsakokrat krono in njegova zahvala je bila prima primissima. Tako-le se je glasila: Tisočkratna hvala naj spremlja vsak korak milostnega gospoda sto let dolgo! In meni naj bi bilo dano, da bi mogel povrniti! Klanjam se.

Možak je imel glas kakor zvon in ljudje so postajali ter se smejali z menoj. Najbolj me je zabavala obljuba povračila. Domišljavi možak, sem si mislil, in fantazijo ima! V kakšen prevrat neki upa, ki bo njega obogatil, mene pa pripravil na beraško palico? Tako hitro se menda ne vrti niti zloglasno kolo usode, da bi bili današnji bogataši jutri že berači in obratno.

In glej, zgodilo se je nekaj, česar se nisem nadejal, in moj berač je očnesel palmo zmage.

Ali se spominjate, prijatelji, na boljševiški puč leta 1919., ko so bile oplenjene trgovine na Žižkovu?

Šel sem, nič sluteč, svojo običajno pot zarana v banko. Kakor da so padli z jasnega, so me obkolili ljudje ter me začeli zmerjati.

«Poglejte nažrtega buržuja!» so kričali ter me obdajali v vedno ožjem krogu, ki sem se zaman trudil, da bi ga prodrl.

«Iz našega potú mu je narastel trebuh in iz naših žuljev je ta-le zlata verižica. Ta mora imeti hiš in denarja, prokleti navijalec revnih ljudi. Tepite ga! Obesite ga, verižnika!»

Priznam, da nisem bil vesel takih ljubeznivosti. In stražnika na daleč in široko nikjer. Skušal sem pomiriti drhal, ki je sikala vame. Najbolj so divjale ženske. Merile so mi z nohtovi naravnost v oči.

«Ampak prijateljčki — motite se — jaz sem prijatelj delavcem —»

«Laže!» je kriknil umazan fantalin ter mahnil čez glave ostalih s palico po meni. Toliko da sem odbil udarec nad glavo s svojim dežnikom. Seveda dežnik se je prelomil. Moja situacija je postala prav kočljiva. Od samega hrupa je bilo moje proteste in razlage vedno manj slišati.

Kar začujem znani, rezki glas.

«Ljudje, sodrugi, počakajte! Kaj delate?»

«Jirka!» je zaklical nekdo in krog okoli mene se je razširjal.

Jirka, moj berač se je prerival k meni.

«Saj to je vendar sodrug Kačenka,» je lagal, ne da bi trnil z očesom. «Kačenka z Vinogradov. Dober socijalist. Gre okoli Rajskega dvora v svojo bajto. Sodrug Kačenka, verjemite mi! Naš človek! Saj ga vendar poznate s shodov v Strašnicah, na Štvanici, v Bezovki!»

Tako je šel jezik mojemu prokuratorju, da je vsakega kar omračil. In z največjo predrznostjo je proslavljal

Gospodarstvo

Vprašanje padanja cen

Po zadnjih skokih dinarja se je med konsumenti splošno utrdilo prepričanje, da bodo cene kmalu močno nazadovale. Kakor smo v naših člankih že večkrat poudarjali, obstoja možnost takojšnjega znižanja cen onemu uvoženemu blagu, katero uvozniki - trgovci plačujejo z inozemskimi plačilnimi sredstvi, nabavljenimi sedaj ob visokem stanju dinarjevega tečaja. Ta možnost znižanja cen je dana brez opasnosti za trgovčevo podjetje, dočim je seveda s starimi prej plačanimi zalogami drugače. Trgovci, ki imajo takšne zaloge, brez izgube večinoma ne morejo slediti svojim srečnejšim tovarišem, a slediti jim bodo končno morali, ker jih bo konkurenca v to prisilila. Znižanje cen uvoženemu blagu torej z upravičenostjo pričakujemo, kolikor pač cene enemu ali drugemu blagu ne naraščajo na zunanjih trgih, kar kljub čvrstoči dinarja onemogoča znižanje cen pri nas.

V mnogo večji časovni razdalji običajno sledijo valutnemu dviganju nižanja cen domačih proizvodov, posebno industrijskih. Naj dinar poskoči danes še tako visoko, radi tega se produkcijski stroški še dolgo časa ne znižajo, posebno še pri nas ne, ker ne uvažamo znatnejših množin sirovin. Ako vzamemo za primer kakršnokoli industrijo, vidimo, da se plače delavstva niso znižale, sirovine, nabavljene navadno že davno prej, radi skoka Din niso na kakšen čudežni način postale cenejše, državne davščine so ostale iste itd. Skok dinarja, ako je prehiter, pomeni resno opasnost inozemske konkurence in s tem opasnost propadanja naše industrije.

Naši izvozni poljski pridelki morajo še hitreje kakor domači industrijski proizvodi slediti dinarju, ker so njihove cene v največji meri odvisne od inozemskih tržnih prilik, kajti sicer izvoz zastane. Zlasti cene pšenici, ki so se izza jeseni visoko dvignile, bodo lažje nazadovale, ker tako visok porast cen itak ni bil utemeljen na podlagi produkcijskih stroškov. Kakor smo doslej opažali, so se predvsem cene jajcem močno ravnale po valovanju dinarja, kajti to blago je pokvarljivo in se ne da shraniti za ugodnejše prilike kakor n. pr. žito. Zato baš so cene jajcem sedaj kljub pozni zimi razmeroma cenene. Najmanj se brigajo za dinar predmeti, ki se ne izvažajo, a tudi ne uvažajo.

Na naših trgih v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani se skok dinarja spričo omenjenih okolnosti občuti pri cenah le v redkih predmetih. Cene nekaterim živilom so bile čvrste baš ob najrapidnejšem skakanju dinarja, zlasti zelenjavi, ki je izven sezone v zimskem času vedno dražja.

Prehiter skok dinarja je torej opasen za domačo produkcijo, a za konsumenta je začasno ugoden, toda s prehitrim skokom oslabi izvoz in posledica slabega izvoza mora biti ponovno nazadovanje dinarja in novo naraščanje cen. In zgodi se lahko, da mora pozneje konsument plačevati toliko višje in še večje cene, kolikor je prej ceneje nakupoval.

To vse so vzroki da se z vsemi sredstvi skuša zavirati divje skakanje dinarja, ki s svojimi težkimi perturbacijami gospodarskega življenja škoduje neposredno in posredno vsem slojem. Dinar naj narašča polagoma. Dviganje njegovo sploh pa se ne da zaustaviti, kakor izjavljajo s pristojnih mest, ker so pogoji za skakanje dani v našem ugodnem gospodarskem položaju. Zato se kljub zadnjemu oslabljenju napoveduje z vso sigurnostjo ponovno naraščanje. Upajmo pa, da bo Narodna banka znala za bodoče preprečiti prerapidne skoke.

Proga Bordeaux-Ljubljana-Odesa

Že več let obstoja načrt za upostavitev dolge, a neposredne železniške zveze med Atlantskim oceanom in Vzhodno Evropo. Več predlogov je bilo glede možnosti te zveze že izvršenih; od teh si hočemo bliže ogledati samo najresnejšega, ki se bi dal tudi najlažje udejstviti, namreč železniško progo, ki izhaja iz Bordeauxa, gre proti vzhodu preko Alp do Milana in od tu naprej po progi današnjega Simplon-Orient-ekspresa preko Trsta, Ljubljane, Zagreba, Beograda in Bukarešte v Odeso. Po zemljepisni širini, kakor jo predvideva načrt, bi se imenovala ta proga 45. vzporednika.

Načrt pa je nastal zaradi potrebe omogočenja direktnega dovoza ameriškega blaga v središče in na vzhod Evrope. Bordeauxška luka bi tvorila izhodišče te velike prehodne proge. Razen tega naj bi se zgradila petrolejska luka v Bec d' Ambes, kjer se steka Dordogna v Garonno.

Načrt proge 45. vzporednika nas Jugoslovene zanima, ker bi tekla ta proga deloma po črti Rakek-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Niš-Skoplje-Solun, ki je takorekoč hrbtenica našega železniškega omrežja. Na žalost ta glavna proga našega prometa še ne funkcijonira brezhibno. Odsek Zagreb-Beograd obratuje najslabše, čeprav je za nas najvažnejši. Ko so gradili ta del proge niso mislili na prihodnji razvoj prometa na tej progi. Vprašanje premeta med Zagrebom in Beogradom se bo težko rešilo na drug način kakor z zgradbo popolnoma nove dvotirne železniške proge.

Ta nova proga bi šla iz Beograda preko Šabca-Beline-Brčkega-Dubice, koder bi imela zvezo s progo Zagreb-Brod. Njena dolžina bi bila 310 km. Stala bi 31 milijonov zlatih dinarjev plus tračnice in most preko Save pri Šabcu in preko Drine pri Bjelini, ki bi jih zgradilo ministrstvo javnih del. Tudi most preko Save pri Beogradu ni vštet v to svoto, ker bi skupno služil več progam.

Lahko dobimo pa še drugo vzporedno progo, ki bi tudi vezala Hrvatsko s Srbijo in bi se dala upostaviti z gradnjo dveh prog: Koprivnica-Varaždin (42 km), ki bi brez tračnic stala komaj 4 milijone zlatih Din, in Našice-Vinkovci, ki bi pod istimi pogoji prišla na 6 milijonov zlatih Din.

S temi tremi progami v dolžini 441 km, ki se ne bi dale težko zgraditi in ki bi veljale okroglo 41 milijonov Din, če bi dobili tračnice, vagone in lokomotive na račun reparacij iz Nemčije, bi se dalo rešiti vprašanje prilagoditve avstro-madžarskega železniškega sistema v Hrvatski in na severovzhodu Slovenije. Na ta način bi šele naše najbogatejše pokrajine prišle do prave veljave.

Omenimo samo še, da je gradbena direkcija državnih železnic že izdelala podrobne načrte za imenovane in še druge nove proge, ki jih nujno rabimo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (14. t. m.) radi pravoslavnega novega leta ni poslovala.

Zagrebški tedenski sejem (14. t. m.) Dogon in dovoz precejšnja. Cene za prvorazredno živino zlasti za vole, so bile nespremenjene, cene srednji kakovosti pa so oslabele za 25 — 75 par pri kg. Zlasti občutno so nazadovale v ceni svinje, in sicer domače pitane za 1.50 — 3.50, prasci celo za 3 — 7 Din in sremske svinje za okrog 50 par pri kg. K mlu so se podražila za okrog 5 do 10 Din pri 100 kg. Tujih kupcev zaradi visokega stanja dinarja ni bilo. Cene za kg žive teže: junice I. 11 — 12.50, II. 10 — 11.50, junci I. 12 — 13, II. 11 — 12, krave I. 11 — 12, II. 10 — 11, III. 5 — 6, bosanske krave II. 8 — 9.50, III. 5 — 6, voli I. 13 — 13.50, II. 12 — 12.50, III. 9 — 10, bosanski voli I. 11.50 — 12, II. 10 — 11, III. 8 — 9, teleta 16 — 18, svinje, nepitane 16 — 17, pitane sremske 20 — 21, pitane domače 16.50 — 20, prasci do 1 leta 12 — 15, starejši 14 — 16 Din. Konji, komad 3800 do 9000 Din po kakovosti. Krma: seno I. 100 do 135, II. 95 — 100, otava 125 — 140, detelja 138 — 150, lucerna 130 — 140 Din za 100 kg.

— **Redni letni občni zbor Gremija Trgovcev v Ljubljani** se vrši v ponedeljek, 19. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Kazine« v Zvezdi. Dnevni red: 1. Pozdrav načelnika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo o delovanju gremija 1924. 4. Računski sklep za leto 1924. 5. Proračun za leto 1925. 6. Sprememba pravil. 7. Volitev novega odbora. 8. Slučajnosti. — V slučaju nesklepčnosti se vrši uro pozneje ravnotam z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki pa sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov. — Načelstvo.

— **Pločevanje točilne takse.** Generalna direkcija posrednih davkov, oddelek za takse je odredila z razpisom z dne 26. novembra 1924. št. 62683 sledeče: Ker je bilo obsežno pripravljeno delo za odmero in vplačilo popolnoma nove takse po tar. post. 62. taksne tarife otežkočeno in se ni moglo pravočasno izvršiti, je bil g. minister za finance primoran podaljšati rok za izvršitev odmere ter iz tega razloga tudi podaljševati rok za avtomatično vplačilo takse. Vsled podaljšanja rokov za odmero in vplačilo te takse si taksni obvezanci niso bili na jasnem, do katerega roka morajo plačati odmerjeno takso po tar. post. 62. taksne tarife. Da se ta zadeva uredi in spravi v tir, ter je vsak obvezanec točno poučen o svojih dolžnostih in ker se je od 1. januarja 1925 dalje točno držati predpisanih rokov, se vsi točilci na drobno in debelo opozore, da je odmerjeno takso po tar. post. 62 taksne tarife plačati vnaprej in sicer: za prvo polovico koledarskega leta do dne 31. januarja, za drugo polovico koledarskega leta pa do dne 31. julija in da je tudi eventuelno še plačano takso za prejšnjo dobo vplačati pri pristojnih davčnih uradih. Odslej se ne bo mogel nihče izgovarjati, da mu ni bilo znano, kdaj je bil zavezan takso plačati.

— **Obtok novčanic naše države koncem leta 1924,** je znašal 6.001 503 765 Din. V zadnjem tednu decembra se je obtok novčanic povečal za 91.111.865 Din. V istem času se je povečala kovinska podloga za 13,901.353.24 na 474,351.472.45 dinarja.

— **Za znižanje železniške tarife za prevoz jajec in perutnine.** Udruženje trgovcev in industrijcev v Subotici se je obrnilo na generalno direkcijo državnih železnic s prošnjo, da bi se znižala prevozna tarifa za zaklano in živo perutnino ter za jajca. Svojo prošnjo utemeljuje udruženje m. dr. s tem, da zaradi previsokih prevoznih stroškov ne morejo izvozniki konkurirati s cenami na zunanjih tržiščih.

— **Veliki sejem s krznom v Sarajevu** se bo priredil 21. t. m. Na sejmu bodo razstavljena samo krzna naših domačih živali, predelana v domačih tvornicah in delavnicah.

— **Brodska tvornica vagonov.** Iz Zagreba poročajo, da bo v kratkem zopet začela z delom tvornica vagonov v Slavonskem Brodu. Ta tvornica je prenehala z delom zaradi tega, ker je prometno ministrstvo ukinilo pogodbo z njo. Sedaj se bodo v tvornici izdelovale tudi lokomotive.

— **Nov veliki dubrovniški parnik.** Koncem t. m. bo spuščen v morje največji parnik Dubrovačke parobrodarske plovidbe za prekooceansko službo, ki se bo imenoval »Frideriko Glavić«, ki je ime največjega delničarja te družbe. Parnik je kupljen v Angliji; izgradili so ga v Belfastu v Irski. Ima okrog 10.000 ton. To je največji parobrod naše države.

— **Likvidacija v Zagrebu.** Jugoslovenska petrolejska, d. d. v Zagrebu se je razdružila in prešla v likvidacijo. Za prijave upnikov je rok 6 mesecev od dne 13. t. m.

— **Izkoriščanje gozdov in gradnja železnic v Črni gori.** Časopisje poroča, da je finančni minister dr. Stojadinović stopil v Parizu v stike s francoskimi finančniki, ki se zanimajo za izkoriščanje gozdov v Črni gori. Francoski industrijci so pripravljeni, da zgradijo obenem najpotrebnejše železniške proge v Črni gori. V tej akciji bi sodeloval tudi neki ugledni jugoslovenski denarni zavod.

— **Izredni občni zbor** ima »Balkan«, d. d. za mednarodne transporte v Ljubljani dne 31. t. m. ob 12. v poslovnih prostorih Jadransko-Podunavske banke, podružnice v Ljubljani.

— **Naš izvoz turčije.** Kakor so izračunali strokovnjaki, se bo v letošnji izvozni sezoni izvozilo iz naše države okrog 50 do 70.000 vagonov turšice, kar predstavlja vrednost okrog poldruge milijarde dinarjev.

— **»Zakoni i razniši o akcionarskim društvima s objašnjenjima i napotkama«** Milorad Zebić, inspektor ministrstva trgovine in industrije, je napisal komentar k zakonu o delniških družbah, dodavši mu mnogobrojna navodila in druga objasnila iz prakse ministrstva trgovine in industrije. Poleg zakona o delniških družbah za teritorija Srbije in Črne gore so v knjigi tudi zakonite odredbe o delniških družbah, veljavnih v drugih pokrajinah, ter vsi zakoni, naredbe, razpisi, navodila in tekoče odredbe, ki se tičejo delniških družb, zavarovalnih družb in denarnih zavodov. To je prva zbirka, ki vsebuje gori označeni material. Zato se knjiga priporoča vsem delniškim družbam kakor tudi industrijskim in trgovinskim podjetjem. Naroča se pri pisatelju: Beograd Ulica Vojvode Dobrnjca 28. Stane 45 Din.

— **»Gospodarski vestnik«,** št. 1., ima med drugim nastopno vsebino: Splošna gospodarska vprašanja. — Gorkić France: Glavni predpisi o delitvi skupnih zemljišč (dalje). — Zadružna zveza v Trstu: Tretji zadružni tečaj. — Kozman Avgust: Omejeno in neomejeno jamstvo pri zadrugah. — Dr. Aldrighetti Faust — Gorkić France: Razmere v živinorejskem okrožju goriške okolice. Nadaljuje vrsto poučnih člankov iz živinoreje, mlekarstva, čebelarstva, kletarstva, sadjarstva, vinarstva, splošnega kmetijstva itd. List izhaja mesečno v Gorici, Stane 10 lir letno. Naslov: Via S. Giovanni št. 6, I., Gorica.

— **Položaj na tržaškem sladkornem trgu.** Iz Trsta poročajo: Promet na sladkornem tržišču je zadnje dni precej živahen. Mnogo je nakupoval italijanski konsum. Prodajal se je tudi sladkor jugoslovenskega izvora, ki je bil cenejši kakor češkoslovaški. Povprečne cene so bile: nežgani sladkor, prijemljivo. Lstg. 16-16. 10; normalni kristalni, prijemljivo in najpromptnejša ekspedicija Lstg. 16-16. 15; fini kristali, prijemljivo in promptna ekspedicija Lstg. 17-17. 15; kockasti sladkor, prijemljivo Lstg. 18.

— **Avstrijska lesna banka.** Kakor izjavlja direkcija Avstrijske lesne banke (Österreichische Holzbank na Dunaju, so vse časopisne vesti o polomu zavoda popolnoma neutemeljene.

— **Atlantska montažna družba** bo po vesti z Dunaja upostavila obrat v svojem plavžu v Eisenerzu dne 22. t. m. Ta plavž je miroval že več mesecev.

— **Obtok novčanic v Madžarski** je po izkazu 7. januarja nazadoval za 237.2 milijarde na 1976.7 milijarde mk.

— **Obtok bankovcev v Angliji** se je po izkazu 7. t. m. zmanjšal za 733.000 na 127.563.000 funtov šterlingov.

— **Obtok novčanic v Nemčiji.** Po izkazu 7. t. m. je nazadoval obtok državnih bankovcev za 141.6 na 1799.8 milijona, obtok rentnih novčanic pa za 113.7 na 1712 milijonov.

Borza

14. januarja:

LJUBLJANA. (Prve številke denar, druge blago in v oklepajih kupčijski zaključki.) **Vrednote:** 7 odst. posojilo 64.5 do 0, vojna škoda 129 do 131 (130), Celjska posojilnica 210 do 0, Ljubljanska kreditna 225 do 0, Merkantilna 124.5 do 128, Vevče 100 do 0, Nibag 36 do 40, zadolžnice Kranjske deželne 0 do 90. — **Blago:** pšenica, domača, franko Ljubljana 440 do 0; turščica: nova, def., umetno sušena, franko Ljubljana 0 do 230, nova, gar., franko sremska postaja 185 do 0; oves, baški, franko skladišče Ljubljana 0 do 360; laneno seme, franko Ljubljana 650 do 0; otrobi, pšenični, srednje debeli, franko gor. post. 0 do 225; pšenični zdrob, Donji Miholjanc, franko skladišče Ljubljana 0 do 700; pšenična moka: «0», Ljelovar, franko skladišče Ljubljana 0 do 675, «2», domača, franko skladišče Ljubljana 0 do 625, «2», Čantavir, franko skladišče Ljubljana 0 do 625, «5», domača, franko skladišče Ljubljana 0 do 570, za krmo, franko Otočci 0 do 245. Kupčijskih zaključkov ni bilo.

ZAGREB. V efektih tendenca nespremenjena. — **V devizah** je bila tendenca nekoliko slabša kakor včeraj. Tečaji vseh deviz so napram včerajšnjemu dnevu za nekoliko točk popustili. Blaga je bilo precej na tržišču. Proti koncu so devize ponujale po višjih tečajih, nakar je stopila v akcijo Narodna banka in pokrivala povpraševanje v čekih na London, New-York in Švico. Narodna banka je dala New-Yorka okrog 30.000, Švica okrog 300.000. Promet se je gibal v višini okrog 12 milijonov dinarjev. Notirale so **devize:** Dunaj 0.0862 do 0.0882, Budimpešta 0.086 do 0.088, Italija izplačilo 254.7 do 257.7, ček 254.5 do 257.5, London izplačilo 292.95 do 295.95, ček 291.95 do 294.95, New-York ček 61.05 do 62.05, Pariz 329.9 do 334.9, Praga 183 do 186, ček 183 do 186, Švica 1181 do 1191, ček 1181 do 1191; **valute:** aK zaključek 0 do 088; **efekti:** bančni: Trgo 28 do 29, Eskomptna 110 do 112, Kreditna Zagreb 110 do 112, Hipo 103 do 104, Obrtna 63 do 64, Praštediona 895 do 900, Slavenska 83 do 85, Srpska 136 do 137; industrijski: Drava 200 do 205, Šećerana 700 do 710, Slavonija 62 do 63, Trbovlje 400 do 405, Vagon Osijek 108 do 109, Vevče 0 do 120; državni: 7 odst. posojilo 65 do 66, agrarne 23 do 24, vojna škoda 129 do 131.

BEOGRAD. Borza radi pravoslavnega novega leta ni poslovala.

Sokol

„Sokolič" in „Naša radost"

Z dvanajsto številko, ki je izšla prve dni januarja, je zaključen šesti letnik «Sokoliča», lista za jugoslovensko sokolsko mladino. Zadnja številka ima največ zaključne odstavke daljših člankov, ki jih je prinašal list v prejšnjih številkah. Med te spada pravljica: Spomini stare blazine in sokolska poučna razprava: Prednjaška šola. Na uvodnem mestu pa se nahaja sonet staroste E. Gangla: Beli orel. — Med sklepne članke smemo šteti tudi Proste vaje za moško deco k igri «Triglav» in godbo za klavir za plesi vešč tudi k isti igri. Klavirska partitura je natisnjena na posebni prilogi, ki je priložena poleg kazala tej zadnji številki «Sokoliča». S tem pa je za igro «Triglav», ki jo je v posameznih odlomkih priobčeval «Sokolič», vse preskrbljeno in so v tem letniku poleg teksta igre priobčene vse telovadne vaje in potrebna godba, tako da more zdaj vsak oder igro prirediti. Za sokolske odre bo to velike vrednosti, ker za svečane prilike sokolska društva najbolj pogrešajo primernih iger.

Med dopisi se nahajajo poročila iz Virovitice in Banjaluke o naraščajskem pokretu ter dopis iz Radovljice o prvi prireditvi igre «Triglav».

O sklepu lista pa uredništvo in uprava poročata veselo vest, da bo v letu 1925. imel «Sokolič» posebno prilogo pod imenom «Naša radost», ki bo list za sokolsko deco. Odslej bo torej «Sokolič» namenjen samo sokolskemu naraščaju, to je mladini od 14. do 18. leta. Zato bo pa deca, to je mladina od 6. do 14. leta imela svoj lastni listič «Naša radost». Za Sokolstvo pomeni to lep napredek, zakaj težko je izdajati mladinski list, ki bi bil primeren za najmanjše pripadnike Sokolstva in obenem tudi za one, ki se že pripravljajo za vstop v članske vrste. Delitev v dva lista je torej za mladino samo največjega pomena in njej v veliko korist, ker bo odslej dobivala zares primerno duševno hrano.

Cena «Sokoliču» in «Naši radosti» skupaj je jako nizka, in sicer samo 20 Din za vse leto. «Sokolič» sam bo veljal kakor doslej 16 Din, «Naša radost» pa 5 Din letno, ako se listič naroči sam zase. Uverjeni smo, da bosta oba lista prinašala najboljše čtivo za mladino, zto opozarjamo stariše, ki imajo v svojih rodbinah deco in naraščaj, da naročajo oba lista, zakaj mnogo sokolskega duha prinese pač sokolski tisk in obilo pomaga pri sokolski vzgoji.

— **Občni zbor Gorenjske Sokolske župe** se vrši v nedeljo, 1. februarja ob 8. uri v Sokolskem domu v Škofji Loki.

— **Sokol Kor. Bela - Javornik** ima svoj letni občni zbor v nedeljo 18. t. m. ob 10. v telovadnici. Zaostala članarina se mora poravnati pred občnim zborom. Udeležba za članstvo obvezna.

— **Sokol v Škofji Loki** ima svoj redni letni občni zbor v soboto, 17. t. m. ob pol 20. v Sokolskem domu z običajnim dnevnim redom.

— **Sokolsko društvo v Trbovljah** ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo 18. t. m. ob 14. v dvorani g. Ane Forte na Vodah. — Udeležba za vse članstvo obvezna.

Sport

Avtomobilsko dirkališče namerava v bližini Opčin in Proseka zgraditi neka tržaška sportna in finančna skupina. Računa se s precej kupčnim terenom s 4 do 7 odstotno vzpetino ter 4500 m dolžine. Velika kurva, ki bo dolga 800 m, bo pri Opčini vezala obe ravni progi. V ravnih progah bo dirkališče 20 m široko, v veliki kurvi pa 30 m. Troški so proračunjeni na 4 milijone lir. Tudi tržaški mestni svet se je izrekel za ta projekt.

Dunajski Rapid v Zagrebu. Kakor poročajo zagrebški listi, bo dunajski Rapid še ta mesec igral v Zagrebu dve tekmi, in sicer proti Concordiji in proti Hašku. Ako bodo pogajanja uspela, se bosta vršili ti tekmi 24. in 25. januarja.

Kongres FIFA. Čehoslovaki se pridno pripravljajo za kongres FIFA., ki se vrši maja meseca v Pragi. Dosedaj sta določeni nastopni reprezentativni tekmi: 23. maja Švedska : Češkoslovaška, 24. ma a Poljska : Češkoslovaška. Ni izključeno, da se bo perfektuirala tekma Budimpešta : Praga. Tekma je pač odvisna od konference med češkoslovaškim in madžarskim savezom, ki se vrši, kakor smo že poročali, 1. februarja v Bratislavi. Češkoslovaški savez bodo na tej konferenci zastopali prof. Pelikan, tajnik Kýslar in prof. Leberhard.

Madžarska : Italija. Italija še vedno ni sestavila svojega moštva, ki bo v nedeljo nastopilo proti madžarski reprezentanci. Poleg De Vecchija sta odpovedala tudi Burlando in Barbieri. Tekmo bo sodil Francoz Slavik.

Tekme za svetovno prvenstvo v hitrem drsanju se vršijo 21. in 22. februarja v Kristianiji. Teh tekem se bodo udeležili le zastopniki severnih držav in Amerike. Za Finsko bo startal Claes-Thunberg, svetovni prvak iz leta 1923., nadalje Skutnab, Wallenius in Pitila. Zlasti zadnjemu pripisujejo velike izglede. Iz Amerike je prijavljen Charles Jestraw, ki je na lanski olimpiadi nepričakovano zmagal na 500 m. Švedska bo zastopana po Eriku Wingnerju in Ballangradu, izmed Norvežanov pa so prijavljeni svetovni in evropski prvak iz leta 1924. Roald Carsen, obenem svetovni prvak na 5000 m ter Harald Ström in Oskar Olsen.

Odbor Ljubljanskega sportnega kluba vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v četrtek, 29. t. m. ob 8. zvečer v restavraciji hotela «Slon». V slučaju nesklepčnosti se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor neglede na število navzočih klubovih članov. Dnevni red glasom klubovih pravil. 114

S. K. Slovan, težkoatletska sekcija. Redni treningi se vrše odslej vsak ponedeljek, torek, petek in soboto v telovadnici na drž. učiteljišču, Resljeva cesta. Treningi se vrše od 19. do 21. Člani naj točno dohajajo. — Načelnik. 110

S. K. Slovan. Jutri ob 20. seja centralnega in veseličnega odbora v zadnji sobi «Narodne kavarne». Naprošena gg. Lansky, Pip. — Tajnik. 111

Člane Motokluba Slovenija vabim, da dvignejo savezne izkaznice pri članu g. K. Mikliču v Kolodvorski ulici proti plačilu 72 Din. — Tajnik.

Mojstrske tekme v drsanju v sezoni 1925. se vrše: 25. januarja prvenstvo Evrope v umetnem drsanju v Berlinu; 31. januarja prvenstvo sveta v umetnem drsanju za dame v Davosu; 7. in 8. februarja prvenstvo Evrope v hitrostnem drsanju v St. Moricu; 14. in 15. februarja prvenstvo sveta v umetnem drsanju za gospode in pare na Dunaju; 21. in 22. februarja prvenstvo sveta v hitrostnem drsanju v Oslo (Kristjania).

Nemčija in mednarodni hockeyski savez. Kongres hockeyskega saveza v Pragi je odklonil sprejem Nemčije.

Znani napadalec praške Slavije Čapek je prestopil k Viktoriji Žižkov.

Šah

Za ožji turnir «Ljubljanskega šah. kluba» se je doslej prijavilo devet kvalificiranih igralcev, in sicer gg.: Volkar, Kristančič, Sever, Bajec, Iskra, dr. Čadež, Kragelj, Beznikov in Mrzlikar. Imenovani gospodje naj se oglase brezpogojno nocoj (15. januarja t. l.) točno ob 18. uri v klubovem lokalu (Nar. kavarna), kjer se vrši žrebanje, a prične takoj nato 1. kolo. Odbor «Lj. šah. kluba» vabi imenoma še sledeče gg., da se eventualno ob pričetku turnirja prijavijo kot igralci: Škulj, Velikanje, Bernik, dr. Weber, Sušlar, Vladimirović, Rupnik, Kavčič in Vogelnik. Po 18. uri turnirsko vodstvo absolutno ne bo sprejelo več nikake prijave. — M. K. II. tajnik.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra» Odgovorni urednik Fr. Bratuž
Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani

moje izmišljene izpade proti buržoaziji, pripesnil mi je celo deset dni zapora zaradi boljševiške propagande.

Sila njegovih laži je bila tako velika, da drhal hipoma ni več videla mojega okroglega trebuha in moje zlate verižice, ampak se je razhajala s spoštljivim: Sodrug Kačenka! Naš človek! Pustite ga! In večina je bila pripravljena, da pretepe nekatere protestirajoče, ki so me morda osebno poznali.

Toda Jirka, moj berač, me ni opustil. Prijel me je pod pazduho ter me spremil po ulici.

«Spremim vas, sodrug. Nihče vas tu ne pozna in kakšen gobec bi se zopet lahko zmotil!»

«Živio! Živio!» so naju sedaj ljudje pozdravljali in ženske so začele celo koketirati.

«Živio!» je odzdravljal Jirka. Za oglom sem mu dal za njegovo zgovornost stotak.»

«In potem se vam ni nič več zgodilo?» je vprašal predsednik.

«Prav nič. Ampak šola me je izučila, da človek ne sme nikogar podcenjevati. Ne vé, kdaj bo koga, naj bo še tako revnega, potreboval. In to je moja historija o levu in miši.»

Zavarovanje rudarskih delavcev in nameščencev

Kar je bilo pričakovati, se je zgodilo: novi pravilnik o bratovskih skladnicah se demagoško prežvekuje in uporablja v volilno agitacijske svrhe. Pametnejše bi bilo in za interesirano delavstvo koristnejše, ako bi se delavstvu povedalo, kako in kaj naj stori, da se bi novi pravilnik v najvažnejšem svojem določilu, to so pokojnine nad 30 let službujočih delavcev v najkrajšem času pričel izvajati. Pa socijalna politika je pri nas ravno tam, kjer bi ne smela biti, pastorka, katero češejo s trnjenim glavnikom. Zato je iz tistih vrst izšlo že toliko «inicijativnih» predlogov, da smo naših inicijatorjev soc. politične zakonodaje resnično lahko žalostni. Naš delavec gotovo ni pastirček na gmajni, ki ljubi samo žvižganje in petje in večne politične melodije, on potrebuje tudi realno materijalnopravno varstvo. Monopolne pravice in regalna prava v panogi soc. politične zakonodaje so koristna le tam, ako se oni, ki si te pravice in prava absolutno lasti, teh pravic in dolžnosti tudi poslužuje in jih izvršuje. Kjer pa tega ni, monopolizacije trpeti ne moremo in naj bo «slava» onih, ki bi morali delati, pa ne delajo še tako obsenčena po delu drugih. Tudi delavstvo samo že prihaja do tega zaključka, ker vidi, da je častihlepje «voditeljev» nekdaj močne vrste delavstva razgnalo na vse strani.

Vsi nimamo pravice in dolžnost, da govorimo in mislimo o nalogah moderne soc. politične zakonodaje. Ako en drugemu uspehov ne bomo nevoščljivi, ampak bomo uspehe drugih priznali in cenili in spoštovali medsebojna mnenja in naziranja, potem bomo soc. politiki dali trdo podlago in hitrejši tek. Detroniziranih «modernih soc. politikov» ne bomo poznali in našli se bomo pri skupnem delu, ki bo manj politično demagoško, za naše delavstvo pa bolj koristno.

Ne bojim se ponovnega pomilovanja in zato še enkrat trdim, da ima novi pravilnik veliko modernejših določil, kakor prejšnji zakoni in da v svojem jedru pomeni za rudarje, zlasti starejše, velike materijalne ugodnosti. Ne trdim, da je pravilnik v vseh ozirih popolen in odgovarjajoč modernim načelom; zavedam se, da je v njem polno pomanjkljivosti, kakor so naši zakoni sploh.

Ker mi ni za politično korist, ampak le za to, da se prizadetemu delavstvu natoči čisto vino, hočem na kritiko pravilnika odgovoriti jasno besedo.

Pravilnik je bil podpisan radi tega, da se onim rudarjem, ki so že člani bratovskih skladnic hitro pomaga. — Gosp. M. Čobalu, ki je v «Socialistu» od 9. t. m. napisal nekaj zafrkujoče kritike in zavihtel bič demagogije, se ta naglica ne dopade. On je mnenja, da bi se morali o pravilniku še na dolgo in široko pogovarjati; imeti dolge seje in zborovanja, predno bi izšel. Jezi ga, da je pravilnik stopil v veljavo že 1. januarja in ne šele morda 1. decembra 1925. To razburjenje se mi zdi, da je podobno razburjenju konkurenta, ki je prepozno prišel. Na zborovanju v Celju je delavska zbornica predlagala dolgo proceduro, ki naj se uvede, predno pravilnik stopi v veljavo. — Rudarji naj bi čakali, dokler bi ne bili vsi matematični računi gotovi. Pri pomanjkanju strokovnjakov si moremo predstavljati, kako dolgo bi rudarji na svoj pravilnik še čakali. Čakanje je pač utemeljeno le tam, kjer se lahko čaka. Kjer je pa sila velika, je vsako zavlačevanje greh. Zato je minister za šume in rudnike izbral praktičnejšo pot, boljše je rudarjem takoj nekaj dati, kakor jih pa pustiti čakati bogve kako dolgo. Minister se je zavedal, da je pravilnik nepopolen in v mnogih meritornih stvareh pomanjkljiv in to celo v onih točkah, katere bi prejšnja zborovanja, seje in sestanki interesentov mogli vsaj izpopolniti, ako bi voditelji interesentov imeli o stvari pregled. Zato je v člen 135 sprejeto določilo, da vse pomanjkljivosti in nepopolnosti v vsakem konkretnem slučaju uredi ministrstvo. S tem je dana možnost, da se pravilnik polagoma izpopolnjuje in v svojih praktičnih posledicah izkristalizira, tako da bo bodoči zakon, ki naj zavarovanje rudarjev končnoveljavno uredi, res odgovarjal pravim interesom rudarjev. Poleg tega je rudarskim oblastim dan nalog, da takoj zbirajo praktične skušnje, ki se pojavijo pri uveljavljanju pravilnika. Mislim, da je ta način urejevanja rudarskega zavarovanja pri naših socijalnih in političnih prilikah koristnejši, kakor pa čakanje in dolgotrajna prerekanja, o katerih ni niti jasno, ako bodo imeli kaj uspeha. Pregovor: boljši vrabec v rokah, kakor pa golob na strehi, tudi tu velja.

Kakor rečeno, je pravilnik začasnega značaja in v bistvu namenjen, da izboljša bolniško zavarovanje in starostno in invalidno zavarovanje starejših rudarjev. Ta namen je v polni meri dosežen — in to zelo socijalno, namreč brez posebne obremenitve teh oseb. Tudi, ako bi čakalna doba znašala le 2 leti, bi določila pravilnika za nove člane praktično stopila v veljavo šele po 2 letih. Do takrat pa se more veliko spremeniti in je zelo veliko tudi na delavstvu samem ležeče, da se spremeni. Zato naj delavstvo s sedanjo situacijo v svojih vrstah obračuna!

Pravilnik velja tudi za vse stare člane. Prehodnih določil pravilnik nima. — Kaj to pomeni? To pomeni, da se kapitalne rezerve starih članov avtomatično pomnože na višino po novem pravilniku, ne da bi bili starim članom predpisani posebni višji prispevki ali anuitete. Zanje velja, kakor da bi novi pravilnik zadobil pravno moč že v času njihovega vstopa v delo. Tako morejo te osebe biti upokojene po določilih novega pravilnika.

Domnevam, da mora socijalno zavarovanje biti predvsem namenjeno poklicnim delavcem, ne pa samo ali glavno poklicnim, začasnim delavcem, ki so drugače socijalno in gospodarsko dobro podprti. Ker našim zakonom manjka kake računske podlage in da se kljub temu more podpore zvišati, je treba velike gospodarske previdnosti in se vplačanih prispevkov ne sme razmetavati. Pri dani situaciji morajo zakonita določila biti ostrejša napram nepoklicnim delavcem, ki socijalne zaščite niso tako v visoki meri potrebni, kakor poklicni delavci. Izbrati je treba manjše zlo, ako ni drugega izhoda. Seveda med poklicnimi delavci je več resnosti in skrbi za vsakdanji obstanek in zato so oni demagoški agitaciji manj dostopni, kakor pa nepoklicni delavec, ki je danes v tovarni, jutri pa že prevzame posestvo svojega očeta. Zato kritiki vidijo le nepoklicne delavce in jih demagoško dražijo, poklicnih pa ne. Nepoklicnim bi hoteli dati vse, magari bi pri tem poklicni trpeli.

Ker nimamo računske gotovosti, ako bodo bratovske skladnice prenesle večja denarna bremena in da bi pozneje enkrat poklicno delavstvo ne bilo prisiljeno z anuitetami in doplačili sanirati finance, zato pravilnik začasno tudi ne varuje rezervnih premij nepoklicnih delavcev, kar pa po mojem mnenju ne pomeni nikake socialne krivice, odnosno pride ta «krivica» v dobro poklicnim delavcem.

Rezervne premije poklicnim delavcem pa so v polni meri varovane in so trditve gosp. Čobala v «Socialistu» vedoma ali nevedoma neresnične. Pri stavkah so pridobljene pravice varovane šest mesecev in ne šest tednov. Katera stavka pa traja nad 6 mesecev? Kdor misli na nad 6 mesečne stavke ne sme biti voditelj delavstva! Zato «Poslano» v «Socialistu» od 9. t. m. prav gotovo ni vredno, da je tiskano celo kot «Poslano». Ako rudar dela pri rudniku «od svojega 16. do 30. leta, potem pa si izbere drugo obrt», ima svoje pravice na podlagi novega reciprocitetnega določila med posameznimi nosilci zavarovanja popolnoma varovane. Ne vem, kako more resen list take izmišljotine prinašati in o tem že itak dosti zbegano delavstvo še bolj begati.

Čakalna doba je za večino rudarjev doseda znašala 5 let in ne 2 ali 3 leta. Pred petimi leti je bila povrnjena samo premijska rezerva, danes pa je priznana 70-odstotna odpravnina. Zavarovalni matematiki bodo povedali, ako je to poslabšanje.

Dajatve za starostno in invalidno zavarovanje ne pomenijo poslabšanja. Nasprotno. Starostne dajatve se po novem pravilniku določajo na podlagi kategorijskega zaslužka zadnjih petih let, ki se ne določa na podlagi dejanskega zaslužka ampak na podlagi dejanskega zaposlenja. Zaposlenje ustvarja kategorijo in ne obratno, zato je nemogoče, da bi bilo dve tretjini delavcev v prvih nižjih kategorijah. Uvrščanje v kategorijo vrši bratovska skladnica in sicer sedanji (likvidacijski) odbor, ki ima dvetretjinsko delavsko večino. Kategorijski zaslužek je zvišan na dnevno 50 (od 40). Tako znaša v vseh kategorijah pokojnina efektivno znatno več. O ukinitvi pokraj. sklada ni nikjer govora in kdor to trdi, misli le na agitacijo. Nasprotno: v pravilniku je celo določilo, ki nadaljni obstoj pokr. sklada naravnost posredno predvideva. Na kak način naj se drugače zvišajo pokojnine sedanjim provizijonistom?

G. Čobal meni, da je jako reakcionarno ono določilo, ki pozna nepolnopravne člane in jih pri skladnici zavaruje le za slučaj bolezni in nezgod. Zahteva, da morajo biti taki člani pri skladnicah zavarovani tudi za invalidnost in starost. Ta zahteva ni prav nikjer utemeljena. Morda je bila utemeljena pred uveljavljenjem splošnega zakona o zavarovanju delavcev. Danes so te osebe zavarovane po splošnem zav. zakonu in je to edino pametno. Ustroj bratovskih skladnic, zlasti njih upravno - tehnična organizacija je prilagodena stalnim delavcem, dočim so splošni nosilci zavarovanja prilagojeni nestalnim delavcem. Nestalni delavci bi delo pri brat. skladnicah otežkočevali, dražila bi se uprava. To pa ni interes zavarovanja. Kapitalne rezerve bi se morale morda v letu desetkrat prenesti, dočim pa pri splošnem nosilcu zavarovanja to ni potrebno. V tej zahtevi tiči pač omalovaževanje splošnega zavarovanja.

Paritetno zastopstvo res ni zdravo. Toda to je politična stran, ki z materielno stranjo nima opravka. Dajatve določa zakon, istotako prispevke ne pa upravni odbor. Zato paritetno zastopstvo ne more biti vzrok, da bi pravilnik odklanjali. Za svojo osebo sem zato, da se mora upravni odbor sestojati iz samih delavskih zastopnikov; za tako zahtevo vidim veliko moralnih razlogov. Paritetno zastopstvo bo tudi gotovo odstranjeno, preje ali sleje. Čim preje bodo nosilci zavarovanja dejansko depolitizirani, tem preje bo to prišlo.

Na delavstvu je, da se čim preje s podrobnostmi pravilnika seznani, da teži za tem, da se njegove dobre in slabe strani praktično čimpreje pojasnijo, da se tako v najkrajšem času s sodelovanjem vsega delavstva zbere gradivo za spremembe in izpopolnitev pravilnika.

Socialna politika ni samo politika in demagoštvo, ampak tudi znanost in stvar — srca. Zato sila resna stvar.

Dr. Jože Bohinjec.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Službe (dobe)

Trgovskega vajenca
za večjo trgovino, s primerno šolsko izobrazbo in iz dobre hiše, se sprejme. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „F. Z.". 866

Spretno frizerko
sprejme v trajno službo češalni salon za dame M. Fettich-Frankheim v Mariboru, Šolska 3. 845

Sprejme se za kavarno
1 natakarja, ozir. 2 natakarici z dobrimi spričevali. — Osebne ponudbe na upravo hotela „Union" v Ljubljani. 1054

Dobra ženska moč
starejša, se sprejme za manufakturno in modno trgovino. — Ponudbe pod značko „Cesar" na upravo „Jutra". 990

Urarja
poštenega, pridnega, boljšo moč, se išče za takojšnji nastop. Ponudbe s pogoji in navedbo starosti, pošlati na urarja in zlatarja Vjekoslava Sinčić, Matulje (Italija). 963

Gaterista
popolnoma izvežbanega, oženjenega, z manjšo družino, sprejme takoj lesna industrija v bližini železniške postaje. Ima prosto stanovanje, električno razsvetljavo in kurjavo ter plačo po dogovoru. Ponudbe pod šifro „Trezen in zanesljiv" na upravo „Jutra". 1080

Kontoristinja
zmožna knjigovodstva, slov. in nem. stenografije, se išče za takoj. — Ponudbe na upr. „Jutra" pod šifro „Izvežbana moč". 1062

Natakarski vajenec
se sprejme v „Narodni kavarni" v Ljubljani. 1119

Moškega
zanesljivega, treznega, po možnosti kovinarja, ki se dobro razume na bencinmotor, iščemo. — Mesto je stalno, plača dobra, nastop takoj ali po dogovoru. Ponudbe na „Publicitas", d. d., Ljubljana, Šelenburgova ul. št. 7/II — pod „Sigurno". 1140

Provizijskega potnika
ki poseča trgovce z specerijskim, delikatesnim in mešanim blagom, iščemo proti dobri proviziji. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Dober zaslužek". 1138

Kot varuhinja
k pol leta staremu otroku, se išče snažna in zdrava prilietna ženska. Biti mora vajena negovanja otrok. — Naslov pove uprava „Jutra" 1078

Kuharica
perfektna, zdrava, se išče za takoj k mirni obitelji v Zagreb. Predstaviti se je pri g. Sever, Ljubljana, Poljanska cesta 25/I. 1088

Trgovskega pomočnika
agilnega, mlajšo moč, ki je verziran v mešani stroki in učenca
močnega, zdravega, poštenih staršev, sprejme takoj P. Koren, preje Šterk, trgovina mešan. blaga v Črnomlju. 1074

Službe (iščejo)

Invalid
išče mesta sluge ali kaj sličnega. Naslov pove uprava „Jutra". 1058

Stalno službo išče
pri trg. ali industr. podjetju v Ljubljani vsestransko izobražen, trezen in delaven moški, star 32 let, ki je že dve leti skladiščnik v večji trgovini, je dobro izurjen v paketiranju in ekspediciji, zelo dober v računstvu in popolnoma vešč slovenščine in nemščine v govoru in pisavi. Dopise pod šifro „Samostojen delavec" na upravo „Jutra". 1087

Knjigovodja
bilancist, vesten, agilen, popolnoma samostojen in dober organizator, želi spremeniti mesto h kakemu večjemu industrijskemu podjetju. — Naslov pove uprava „Jutra" pod „Vesten 16". 1064

Spretna stenografinja
želi svoje mesto premeniti. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Spretna 15". 1084

Absolventinja
meščan. šole, ki ima prakso blagajničarke, išče mesta — najraje na deželi. Gre tudi za nekaj mesecev brezplačno kot praktikantinja v pisarno. Ponudbe na upravo „Jutra" v Celju pod „Blagajničarka" 1067

Mlad zanesljiv mož
išče službo kot pisarniški ali trgovski sluga, skladiščnik ali kaj sličnega. Ima dobro šolsko izobrazbo. Govori slov., hrvatski in nemški jezik. Ponudbe pod šifro „M. Z. 508" na upr. „Jutra". 1098

Kot učenec
želi vstopiti v trgovino z mešanim blagom, 15letni deček, krepak in priden, iz dobre hiše na deželi. Dopise pod „Učenec 504" na upravo „Jutra". 1094

Absolventinji trg. šole
prva z dveletno prakso — druga začetnica, želita vstopiti v službo, najraje pri lesni industriji kot kontoristinji. Vprašanja na upravo „Jutra" pod „Kontoristinji" 1108

Kot potnik
tovarne čevljev, išče mesta. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Industrija čevljev". 1097

Absolventinja trg. šole
išče službo. — Naslov pove uprava „Jutra". 1141

Prav priden delavec
prosi za kakršnokoli delo: žaganje drv, skladanje premoga itd. — Kdor hoče dati skrbnemu rodbinskemu očetu v sili nekoliko zaslužka, izve njegov naslov v upravi „Jutra". 1118

Šivilja
gre takoj na dom tudi za popravila. Naslov: Karlovška cesta št. 22, pritličje pri Suhadolniku. 1106

Prodam

Prostovoljna razprodaja
se vrši Cesta na Rožnik 29. Proda se vse tvorniški inventar: motor 18 k. s. na surovo olje, dinamo motor za luč z voltmetrom, vela 10 m dolga, vrtalni stroj, 1 velika stružnica za železo, več jermenic, brus (Schmirgelscheibe), vse na pogon, 2 manjši Spindelpresse, omare za orodje in razno drugo orodje. Začetek ob 9. uri. — Kupci vabljeni. 938

Gostilniško opravo
in kuhinjsko posodo proda Marija Dermota, Hrenova ulica št. 24. 929

Spalna oprava
moderna, orehova — in več pleskanih postelj, proda po izredno nizki ceni Radovan, Krekov trg 7. 833

Šamot
opeko in moko (češko), priporoča F. Hočevar, Dunajska cesta 36, Ljubljana. 442

Lepa oprava
jedilnica, spalna soba in kuhinja, se zaradi selitve poceni proda. Ogleda se lahko vsak dan od 14.—16. ure. Naslov pove uprava „Jutra" 781

Krasen kožuh
(kenguru) za večjega gospoda, se po ugodni ceni proda. Naslov pove uprava „Jutra" 1102

Perje
kokoši, gosje in gosji puh ter rače oddaja vsako množino po zmernih cenah tvrdka E. Vajda, Čakovec. 1883

Ugodno prodam:
dve vijolini, ena je iz leta 1794. — fotoaparat 13 × 18, Goerz-Dagor s 5 dvojn. kas. — fotoaparat 10 × 15, Goerz-Dopp. Anastigm. s 3 kas. — Kodak 6 × 11.5 — vse v najboljšem stanju. Naslov pove uprava „Jutra". 860

Dekoracije za veselice!
Girlande, čepice, kotiljone, konfeti, serpentini, lampijone, zalepke za šiljivo pesto in srečolov priporoča M. Tičar, Ljubljana, Društvom popust!

Preproge
prave perzijske, se cene prodajo. Kje, pove upr. „Jutra" 920

Pletilni stroj 8/50 cm
nov, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 234

Ugodno se proda:
radi pomanjkanja prostora 1 velika železna blagajna, 1 električna peč, 1 pult 5 m dolg, 1 motorete in razne druge predmete. Vprašati je do 15. t. m. v tovarni perila F. Verdnik v Mariboru, Aleksandrova cesta štev. 51.

Lepa spalnica
in kuhinja, poceni naprodaj. Naslov pove uprava „Jutra" 1112

Pletilni stroj
št. 8/50 cm, dobro ohranjen, se proda v Zaloški ulici 1/I, desno. 1115

Fotoaparat
6 × 9, „Erneman", s potrebščinami, proda Rožanec, Glince-Vič 220. 1149

Več tisoč vreč
rabljenih, od moke, žita, cementa, soli in drugih pridelkov, prodam. Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Vreče 510". 1116

Kupim

Prazne „Odol" steklenice
kupuje drogerija Anton Kanc, sinova, Židovska ul. 1 50

Trgovsko opravo
za trgovino z meš. blagom, že rabljeno, kupim. Ponudbe z navedbo najnižje cene in velikosti, na upravo „Jutra" pod značko „Trgovska oprava 84". 1126

Sobo
z električno razsvetljavo iz vso oskrbo, išče akademik. Naslov pove uprava „Jutra" pod „Soliden 523". 1148

Prazno sobo
išče zakonski par brez otrok, če mogoče z uporabo kuhinje. — Naslov pove uprava „Jutra". 1114

Kmet. pridelki

Jabolka in suhe hruške
samo prvovrstno blago, kapino vsako množino. — Ponudbe s količino in najnižjo ceno na upravo „Jutra" pod „Takojšnje plačilo". 876

Semenskega krompirja
1 vagon, se kupi koncem februarja. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Krompir 524" 1128

Nepremičnine

Parna žaga
v lepem kraju Štajerske, moderno urejena in dobičkanosno podjetje, zajamčeno sigurna eksistenca, se pod zelo ugodnimi pogoji proda. — Natančna pojasnila daje anonimni in reklamni zavod „Apolo", Ljubljana, Stari trg 19/II. 1052

Vodna moč 10 HP
se proda na lepem prostoru, pripravno za vsako obrt. — Naslov pove uprava „Jutra" v Mariboru pod „10 H. P.". 1130

Hiša
z gospodarskim poslopjem v Podgorju pri Kamniku, se po ugodni ceni proda. — Naslov pove uprava „Jutra" 1124

Stanovanja

Šivilja išče sobo
in kuhinjo. Najemodajalcu napravi vse zastonj in plača mesečno po dogovoru. — Naslov pove uprava „Jutra" 1037

Stanovanje v Mariboru
zamenjam za stanovanje v Ljubljani. Naslov pove upr. „Jutra". 1086

Tri dijake
srednješolce, se sprejme na lepo stanovanje in dobro hrano z vso oskrbo. Naslov pove uprava „Jutra". 1055

Sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, iščeta 2 mirna gospoda za 1. febr. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Mirna". 1060

Stanovanje v Celju
v enodružinski hiši, obstoječe iz 3 sob, hodnika, kuhinje in pritiklin, z elektr. razsvetljavo, se odda s 1. ali 15. januarjem v najem. — Istotam se proda krasna kompletna jedilnica iz orehovine s dekoracijskim patent-divanom in ogledali ter preproge. Ogled in pojasnilo dnevno od 12.—14. ure na Lavi 27. 926

Opremljena soba
po možnosti s posebnim vhodom, event. tudi s hrano, se išče. Ponudbe pod značko „Soba 1894". 1111

Sobo
s posebnim vhodom, išče akademik. Ponudbe pod „Soba 525". 1127

Soba
s posebnim vhodom, opremljena ali prazna, v sredini mesta, 2 okna na ulico, tudi za pisarne porabna, se takoj odda. Naslov pove upr. „Jutra". 1110

Dve sobi
opremljeni, s posebnim vhodom, v centru mesta, iščeta 2 osebi, ki sta ves dan odsotni. Ponudbe pod „Mirna stranka 506" na upr. Jutra. 1103

Sobo
išče vlakovodec — gre tudi kot sostanovalec. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Soba 525". 1127

Lokali

Lep lokal
srednje velik, v sredini mesta, se ugodno odda v zamenjavo za stanovanje iz 1—2 sob in kuhinje. Pismene ponudbe pod šifro „Lokal 44". 886

Hlev
za 3—5 konj s shrambo za seno, se išče za takoj v mestu proti dobri najemnini. — Pismene ponudbe pod „Hlev" na upravo „Jutra". 878

Majhna trgovina
z mešanim blagom in stanovanjem, v prometnem kraju, se išče v najem. Ponudbe je poslati pod šifro „F. B. 25" na upravo „Jutra". 856

Lokali
pripravni za trgovino in slično, se oddajo. Pojasnila daje Janko Engelman, Kranj 1091

Dobro idoča trgovina
z mešanim blagom, 3 ure oddaljena od Maribora, se proda. Ponudbe pod značko „Ugodno" na upr. „Jutra" v Mariboru. 1134

Trgovina
s pisarniškimi potrebščinami, dobro upeljana, ustanovljena leta 1900., na najlepšem mestu v Beogradu, se proda. — Dopise na naslov: Cerović-Aljbatel, Beograd — Kralja Milana 81. 1144

Lokal
na najlepšem mestu v Beogradu, primeren za vsako stroko, se odda. Pisati je na poštni predal štev. 61, Beograd. 1147

Glasba

Kratek klavir
rjav, z moderno konstrukcijo, dober, se proda za Din 10.000. Pojasnila daje Jos. Heybal, Kamnik. 1077

Kapital

Kot družabnica
želim pristopiti s kapitalom 12.000 Din h kakemu dobičkanosnemu podjetju ali gostilni. — Izvežbana sem dobro v gospodinjskih poslih. — Dopise pod značko „Bodoča sreča 1001". 896

Kot družabnik
s 50—100.000 Din pristopim k solidnemu podjetju. Ponudbe pod „Gotovina na razpolago" na upravo „Jutra" v Mariboru. 1133

Izgubljeno

Lepa, bela koza
se proda v Ljubljani, Opekarska cesta 11. 906

Psa ovčarja
dobro dresiranega, kupim. — Naslov pove uprava „Jutra" 1033

Pes (škotski ovčar)
pravi „Colly", eno leto star, se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 1025

Psa čuvaja
velikega, volčje pasme, eno leto starega, kupim. — Ponudbe s ceno in opisom psa na upravo „Jutra" pod šifro „Čuvaj". 1069

Razno

Obilo sreče
želimo mladima zakoncema gospe in gospodu Maganja na Savi, ker sta te dni dobila dvojčka: dva krepka sinčka. 1105

Štedilnike in peči
popravljam po jako nizki ceni. — Naslov pove uprava „Jutra". 1117

Akumulatori
Varta-Tudor za automobile i radiotelefon kao i popravak i punjenje istih. — Tehn. Zagreb, Zrinjevac 15. Brzojavi: Akumulator. 106/II

Vpisovanje

Franc Kastelic!
Dvignite pismo v upravi „Jutra". 1093

Tri gospodične
veselega značaja, želé dopisovati s tremi enakimi gospodi. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Lepa, Vesela, Pomlad". 1104

«Trgovina 14238»
Dvignite pismo v upravi „Jutra". Mirjan. 1135

Ženitve

V svrho ženitve
se želi trgovec, 34 let star, z majhno dobro idočo trgovino z mešanim blagom v Zagrebu, seznaniti z gospodično ali vdovo brez otrok, staro do 30 let, marljivo družico z doto. Dopise na upravo „Jutra" pod značko „št. 999". 1107

Izvali

Lepa, bela koza
se proda v Ljubljani, Opekarska cesta 11. 906

Psa ovčarja
dobro dresiranega, kupim. — Naslov pove uprava „Jutra" 1033

Pes (škotski ovčar)
pravi „Colly", eno leto star, se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 1025

Psa čuvaja
velikega, volčje pasme, eno leto starega, kupim. — Ponudbe s ceno in opisom psa na upravo „Jutra" pod šifro „Čuvaj". 1069

Razno

Obilo sreče
želimo mladima zakoncema gospe in gospodu Maganja na Savi, ker sta te dni dobila dvojčka: dva krepka sinčka. 1105

Štedilnike in peči
popravljam po jako nizki ceni. — Naslov pove uprava „Jutra". 1117

Akumulatori
Varta-Tudor za automobile i radiotelefon kao i popravak i punjenje istih. — Tehn. Zagreb, Zrinjevac 15. Brzojavi: Akumulator. 106/II

Med dobrimi najboljši so:
„Pfaff" šivalni stroji
za rodbino, obrt in industrijo.
Večletno jamstvo. Pouk v vezenju brezplačen.
Solidne cene in ugodni plačilni pogoji.
Ljubljana Sodna ul. 7. IGN. VOK Novo mesto Glavni trg.
6507a

Pisarniške knjige
Priporočamo novo izdajo Janko Kersnikovih romanov:
Cyclamen
Broš. 22 Din, vez. 27 Din, pošt. 1·25 Din
Agitator
Broš. 18 Din, vez. 23 Din, pošt. 1·25 Din
Izdala jih je Tiskovna zadruga v Ljubljani

Ana Stanković Mečan
Jakob Jakobčič
trg. nam.
zaročena
Karlovac Arlešići

ALEKSANDER DUMAS

ZVESTOBA DO GROBA

(LA DAME DE MONSOREAU)

45

II. DEL.

I.

OSIROTELI STAREC.

Gospa de Saint Luc se ni varala. Par ur kasneje so jezdeci prispeli pred dvorec Méridor. Po razgovoru je Bussyja večkrat mikalo, da bi svojim prijateljem povedal vse, kar mu je znano o Diani in kar njim očitno še ni znano, toda po kratkem razmišljanju se je odločil, da je bolje, če ne pove nič in da se v Méridoru pojavi, kakor da je brez vsakršnega interesa in da je prišel le slučajno. Niti svojim prijateljem ni povedal, da je imel namen podati se uprav v Méridor, torej baš tjakaj, kamor sta potovala onadva, in da torej niti ni pripisovati posebnemu slučaju, da so se na tej skupni poti tudi dohiteli. Tako je gospa de Saint Luc vkljub svojemu ženskemu ostroumju zares verjela, da je danes Bussy prvikrat slišal ime Diane in da se bo zato pri prvem srečanju naslajala na presenečenju svojega novega prijatelja nad resnično lepoto in deviško svežostjo Diane. Toda ko je stražnik zatrobil in so jezdeci ustavili svoje konje pred dvižnim mostičem, se je začudila, kako to, da jej Diana ne priskaklja nasproti vsa radostna, marveč da stopa čez most ob svoji palici globoko skljućen starec, s čigar belimi lasmi se poigrava veter. Ob njem pa stopata dva psa, nemška dogi, torej pasme, ki je že takrat slovela v Franciji med plemstvom.

Ko je starec prispel do prsobrana, je vprašal s slabim glasom: „Kdo je tukaj in kdo izkazuje ubogemu starcu čast poseta?"

„Ej, pa jaz sem, seigneur Avgustin!" veselo odgovarja mlada žena.

Jeanne de Cosse de Brissac je namreč nazivala starega očka svoje prijateljice s tem krstnim imenom, za razliko od njegovega mlajšega brata Guillaauma, ki je tri leta poprej umrl. A mesto da se prične radovati, kakor je Jeanne pričakovala, dvigne starec trudno svojo glavo, z brezizraznim pogledom se obrne proti došlecem in trudno vprašuje: „Kdo je to? Jaz ne vidim! Kdo?"

„O, božc moj, kaj me ne poznate?" vzklika Jeanne še vedno radostno. „Kaj me ne spoznate? Da, seveda, preoblečena sem ..."

„Oprostite mi, jaz zares ne vidim. Starčeve oči niso ustvarjene za plakanje, a če vseeno morajo plakati, oslepe..."

„Dragi baron," pravi mlada žena, „zares vidim, da vam je vid opešal. Kajti sicer bi me res bili spoznali vkljub moji moški obleki! Moram vam li res povedati svoje ime?"

„Da, zares, prosim! Kajti jaz zares ne vidim..."

„No, vam pa pomagam, jaz sem gospa de Saint Luc..."

„Saint Luc,... ne poznam vas."

„Ali moje dekliško ime je Jeanne de Cosse de Brissac, hej," veselo vzklika mlada žena, ali začudena umolkne, ko vidi, da je starec pri imenovanju njenega imena dvignil roki najpreje k nebu potem si pa zakril obraz in zajavkal, da je kar trgalo srce: „O, moj bog, moj bog!" Nato pa je z drhtečimi rokami sam pričel odpirati ograjo.

Jeanne vkljub temu prizoru, katerega ni razumela, ni zaslutila strašne spremembe, zato je veselo skočila s konja in pohitela k staremu prijatelju, da ga objame. Pri tem pa začuti, da so mu lica vlažna. Starec plače. „To je radost!" si ona misli. „Oj, staro srce je ostalo za vedno mlado!"

„Pridite, pridite!" pravi starec in poljubi Jeanno na čelo. In kakor da sploh ni opazil njenih spremljevalcev, se obrne in počasi koraka pred svojimi gosti skljućen, drsajočih korakov, in sedaj je Jeanne opazila, kako globoka žalost je razlita po vsem dvorcu, vsa okna so zaprta, nikjer ni veselih rož in služinčad se nosi črno. Jeanne sedaj vsa vznemirjena vpraša:

„E,... pa Diana,... ali se po nesrečnem slučaju ne nahaja doma?"

„Diana!" jekne starec. „Torej vi nič ne veste?" Njegov slabi in drhteči glas se izgubi v jecanju, ki je privrelo iz globine njegovega srca.

„Joj! Kaj se je zgodilo? Govorite!" vikne Jeanne.

„Diana je mrtva!" zaihti starec, da bi se kamnu zasmilil in zopet seže proti nebu, a iz oči mu privro solze. In starec od boli premagan, klekne na prvo stopnico stopnišča, do katerega so baš prišli.

„Mrtva..." ponavlja Jeanne neslišno in pobledi kakor duh. „Mrtva!" si misli Bussy, „o, ta lopov tudi starega njenega očeta je prevaral!" „Mrtva!" ponavlja baron. „Oni so mi jo ubili!" Jeanne pa ob bednem starcu gorko zaplaka.

Čez nekaj časa se baron dvigne s stopnice in še vedno ihte zašepeta: „Da... ni je več. Toda ta dom je še vedno gostoljuben, čeprav je opustošen. Prosim vas, vstopite, gospoda..."

Jeanne vzame starca izpod roke in ga vodi v sprejemnico in potem v jedilnico, nekdanjo dvorano za straže, a Saint Luc in Bussy stopata za njima. Starec sede ali bolje pade v svoj naslanjač, stari sluga njegov pa odpre okno, da pride v sobo nekaj svežega zraka, potem se tiho odstrani v zadnji kot, sobe pa ne zapusti. — čeprav je živo želela, da izve kaj natančnejšega, si Jeanne vendar ni upala, da iznova odpre starčeve krvaveče rane. Končno prekine baron sam mučni molk in vpraša: „Draga Jeanne, rekli ste, da ste omoženi. Eden obeh gospodov je torej vaš soprog?" Jeanne mu predstavi svojega soproga in starec ga ljubeznivo pozdravi. Potem se okrene k Bussyju in vprašuje: „Ta gospod je pa vaš svak ali sicer sorodnik?"

„Ne, dragi baron, ali je naš prijatelj. Ta gospod je Louis de Clermont grof de Bussy d'Amboise, plemič vojvode Anžovinskega.

Na te besede starec vstane, kakor da ga je dvignila vzmet, potem pa pade nazaj na naslanjač brez moči in veliko vznemirjenje in odpor se mu pojavita na licu.

„Kaj to pomeni?" vpraša Jeanne.

„Ali vas baron pozna?" vpraša Saint Luc Bussyja.

„To je prvič, da mi je dodeljena čast, da sem predstavljen gospodu baronu de Méridor," mirno odvrne Bussy, ki je pa edini razumel, zakaj je imenovanje vojvode Anžovinskega izvedlo takšen učinek na nesrečnega starca.

„Ha!" se sedaj oglasi baron. „Vi ste plemič vojvode Anžovinskega, te pošasti, tega lopova, tega hudičevega zločinca, in vi se drznete priti semkaj pred mene?"

„Je-li blazen?" tiho vpraša Saint Luc svojo ženo.

„Bolest mu je najbrže omračila um!" tiho odvrne Jeanne.

Gospod de Méridor pa ponovi: „Da, tega hudičevega lopova, tega zločinca, ki je umoril mojo hčerko!"

„Dragi gospod!" dé Bussy.

„Pa kaj govorite?" vpraša Jeanne vznemirjeno.

„Vi torej ne veste," razburjeno klikne starec in zagrabi gospo za roko, „da je vojvoda Anžovinski umoril mojo hčerko?!"

„Plemeniti gospod," pravi Jeanne, „ne razumem niti besedice, samo vidim, da vas je zadela strašna nesreča. Pa če je tudi tako, ne smete zameriti plemenitemu gospodu de Bussyju, ki je kot oseba in kot plemič med najbolj velikodušnimi možmi. Glejte, dragi oče, gospod de Bussy ničesar ne ve o tem, kar pravite, in on plaka z vami prav tako kakor mi. Za boga, povejte nam, kako je prišlo do te nepojmljive nesreče!"

„Vi torej niste vedeli za to?" vpraša starec Bussyja.

„Moj bog, kako naj bi bil vedel?" odvrne Jeanne mesto njega.

„Moja Diana je umrla, a njena najboljša prijateljica ni vedela za njeno smrt! O, istina je, nikomur nisem pisal... Zdelo se mi je, da svet ne more več stati, ko je izgubil njo... Bilo mi je, kakor da mora z menoj vred ves svet čutiti izgubo in plakati nad njo..."

„Govorite, gospod, to vam bo olajšalo bol!"

Glavno zastopstvo oglasnega oddelka upravništva „Jutra" v Trstu

je prevzela

Mednarodna agencija za oglaševanje

Josip Čehovin, Trst

Viale XX Settembre 65 I. Piano.

Oglasi za „Jutro" iz Italije **se sprejemajo le preko navedene agencije, ki daje tudi vse potrebne podatke.**

Industrijske in trgovske tvrdke, ki bi hotele inserirati v večjih italijanskih listih, opozarjamo, da morejo to storiti preko oglasnega oddelka uprave „Jutra", Prečernova ulica štev. 4, kjer se dobe vsi potrebni podatki. Oglaševanje preskrbi potem naše glavno zastopstvo v Trstu.

Neverjetno znižane cene

najmoderneje izdelanim **plesnim čevljem**

iz brokata, svile atlasa in laka, **od 500 Din na 350 Din.**

Tudi ostalim vrstam so cene znatno znižane pri tvrdki

KOSTA VUKAŠINOVIĆ, Ljubljana - Maribor.

Oglejte si izložbe! Izborna postrežba!

NI ŽEHTE

BREZ

ZLATOROG

MILA

Jecljanje

in vse druge funkcijonelne hibe pri govorjenju, ki ceio nepriličnejšemu človeku otežkočajo življenje, se po **slovitih najnovejših, nanovo obdelanih metodi** profesorja Neumanna lahko popolnoma odpravijo. To izpričuje nad 500 lepih zahvalnih pisem in neprepoznanj oseb različ starosti in poklica, slovitih zdravnikov in učiteljev... Od srca se Vam zahvaljujem za Vaš sijajni in popolni uspeh in za Vaš trud z mojim dragim, malim vnukom. Prejmite izraze moje spoštovanja! Vladimir Mažuranić, predsednik kr. hrvatskega banskega stola v p.

Stranke se sprejemajo v nedeljo dne 18. t. m., v ponedeljek dne 19. t. m. in v torek dne 20. t. m. med 10. in 13. uro dopoldan ter 15. in 17. uro popoldne v hotelu „SLON", I. nadstr., soba št. 18.

Krompir kifeljčar

7044 a **in vsako divjačino**

kupuje

IVAN FEUER, Zagreb, Trg I br. II.

interurbanski telefon 23-45.

Razpošilja pitane koze po 36 Din za kg.

Gledališča, društveni odri itd.

V. SKRUŠNÝ

dekorativni slikar Narodnega gledališča v Ljubljani

sprejema naročila 147 a

v Knaflovi ulici (slikarski atelje)

Uradnik

ki bi samostojno vodil večjo agenturo z dobrimi zastopstvi, **se sprejme.** Kavcijo mora s primerno kavcijo in biti poseben trgovinah po Ljubljani vpeljan. — Pismene ponudbe pod „**Agilen**" na «Publicitas», d. d., oglasni zavod, Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II. 145 a

Pijančevanje ozdravi!

hitro in neda bi pijanec vedel, «Abstinentol». Dobiva se v steklenicah po 30, 50, 80 in 140 Din. Razpošilja ga proti naprejšnji poslatvi zneska (priporočeno pismo in 20 Din za poštnino in zavojnino), Gesellschaft f. chem. u. metallur g. Industrie m. b. H., Wien XIII 2, Weissgerbergasse 5.

Pozor, pekarji!

Diastad in sladno moko (maltorin)

najboljše sredstvo za pecivo ter 25% cenejše od konkurence nudi: 7513 a

Tovarna diastad in slada

M. ZALOKAR, d. z o. z., Ljubljana-Vič.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

162a

Zahvala.

Ob prerani in prebridki izgubi našega ljubljenega soproga, odnosno očeta, sina, brata, svaka in strica, gospoda

Viktorja Korsika

nam je došlo toliko izrazov sočutja in sožalja, da nam ni mogoče se vsakomur posebej zahvaliti, temveč naj blagovolijo vsi, ki so sočustvovali z nami, sprejeti tem potom našo odkrito toplo zahvalo.

Predvsem je naša dolžnost, izreči prisrčno zahvalo darovalcem krasnih vencev in šopkov, Zadrugi umetno trgovskih vrtnarjev za Slovenijo, Zadrugi trg. vrtlarskih obrtnika za Hrvatsko in Slavonijo v Zagrebu, Savezu trg. vrtlarskih obrtnika kraljevine S. H. S., Zvezi obrtnih zadrug v Ljubljani, Gostilničarski zadrugi in vsem drugim obrtnim zadrugam, ženskim organizacijam, deputaciji oficirskega zbora in moštva 8. žandarmerijskega puka in Sokolu I za častno spremstvo na njegovi poslednji poti. Zahvaljujemo se nadalje pevskima društvoma «Slavec» in «Ljubljanskemu zvonu» za prekrasno petje in žalostinke kakor tudi vsem onim, ki so tako mnogobrojno spremili našega nepozabnega pokojnika k večnemu počitku. Posebej še se zahvaljujemo preč. gosp. trnovskemu župniku Lunžarju za tolažeče obiske med boleznijo in ob smrti ter cenjenim tovarišem blagopokojnikovim, ki so mu izkazali poslednjo čast s tem, da so prenesli krsto iz cerkve na pokopališču do njegovega zadnjega bivališča.

Še enkrat iskrena hvala vsem in vsakomur.

V Ljubljani, dne 14. januarja 1925.

Žalujoči obitelji Korsika.

Zastopnika

ki je v Ljubljani po kavarnah, gostilnah delikatesnih trgovinah dobro vpeljan, išče tvrdka šampanjca in desertnih vin. — Ponudbe pod „**Zastopnik**" na «Publicitas», d. d., oglasni zavod Ljubljana, Šelenburgova ulica 7/II. 143 a

Proda se

radi preureditve trgovine po izredno nizki ceni **dva kompletna trgovska portala** za manufakturno ali specerijsko trgovino. Vsak ima po dve izložbi in eno vrata, velikost izložbenega stekla 150×230 cm, debelost stekla 7 mm. Ves portal velik 3×5 m z roletami. Dale **ena vrata in dve kompletni izložbi** z železnimi vrati ter kamenitimi tongerji. Pripravno za trgovino ali skladišče na deželi. Vse v dobrem stanju. Malo rabljeno. Ogleda se lahko vsak dan na licu mesta pri Ignacu Andrašiču, Kranj. 126/a

Brez posebnega obvestila.

Potrtim srcem javljamo vsem znancem in prijateljem, da nam je preminula naša nepozabna in predobra žena, mamica, sestra, tašča in teta, gospa

Alojzija Ferjančičeva

roj. Baškovec

Kratka, zavratna bolezen je danes v zgodnjih jutranjih urah pretrgala nit njenega življenja. K večnemu počitku jo položimo v petek, dne 16. januarja 1925., ob 9. dopoldne na pokopališče v Gornjem Logatcu.

Gornji Logatec, dne 14. januarja 1925.

Ivan Ferjančič, posestnik in gostilničar, soprog.

Malči Baričevićeva, sodnikova soproga — **Elči Ferjančičeva,** hčeri.

Josip Baričević, sodnik, zet — in ostali sorodniki.